

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „LEADER“ VEIKLOS SRITIES „VVG BENDRADARBIAVIMO PROJEKTŲ RENGIMAS IR ĮGYVENDINIMAS“ ĮGYVENDINIMO 2017 METAIS TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2017 m. kovo 23 d. Nr. 3D-196
Vilnius

Vadovaudamasis 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013 L 347, p. 320), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2016 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/2135 (OL 2016 L 338, p. 34), 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 (OL 2013 L 347, p. 487), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. gruodžio 2 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2016/142 (OL 2015 L 28, p. 8), 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės (OL 2014 L 227, p. 18), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2016 m. lapkričio 15 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2016/1997 (OL 2016 L 308, p. 5), 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008 (OL 2013 L 347, p. 549), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/791 (OL 2016 L 135, p. 1), Lietuvos Respublikos partnerystės sutartimi, patvirtinta Europos Komisijos 2014 m. birželio 20 d. sprendimu Nr. C(2014)4234, Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programa, patvirtinta 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015)842, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimą, paskyrimo“ ir atsižvelgdamas į Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“,

t v i r t i n u Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „LEADER“ veiklos srities „VVG bendradarbiavimo projektų rengimas ir įgyvendinimas“ įgyvendinimo 2017 metais taisyklės (pridedama).

Žemės ūkio ministras

Bronius Markauskas

**LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS
„LEADER“ VEIKLOS SRITIES „VVG BENDRADARBIAVIMO PROJEKTŲ RENGIMAS
IR ĮGYVENDINIMAS“ ĮGYVENDINIMO 2017 METAIS TAISYKLĖS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „LEADER“ veiklos srities „VVG bendradarbiavimo projektų rengimas ir įgyvendinimas“ įgyvendinimo 2017 metais taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis:

1.1. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013 L 347, p. 320), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2016 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/2135 (OL 2016 L 338, p. 34);

1.2. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 (OL 2013 L 347, p. 487), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. gruodžio 2 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2016/142 (OL 2015 L 28, p. 8);

1.3. 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės (OL 2014 L 227, p. 18), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2016 m. lapkričio 15 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2016/1997 (OL 2016 L 308, p. 5);

1.4. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008 (OL 2013 L 347, p. 549), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/791 (OL 2016 L 135, p. 1);

1.5. Lietuvos Respublikos partnerystės sutartimi, patvirtinta Europos Komisijos 2014 m. birželio 20 d. sprendimu Nr. C(2014)4234;

1.6. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programa, patvirtinta 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015)842 (toliau – KPP);

1.7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimą, paskyrimo“;

1.8. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – KPP administravimo taisyklės);

1.9. Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2016 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. 3D-8 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – VPS administravimo taisyklės).

2. Taisyklės reglamentuoja teritorinio ir tarptautinio bendradarbiavimo projektų, teikimo, vertinimo, atrankos ir įgyvendinimo tvarką pagal KPP priemonės „LEADER“ veiklos sritį „VVG bendradarbiavimo projektų rengimas ir įgyvendinimas“. Bendradarbiavimo projektais siekiama efektyvesnio VPS prioritetų, VPS numatytų tikslų ir priemonių įgyvendinimo.

Šios Taisyklės nereglamentuoja dvisektorių VVG teritorinio arba tarptautinio bendradarbiavimo projektų, kurie įgyvendinami pagal Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programą ir siekia ES žvejybos ir akvakultūros prioriteto konkretaus tikslo ir uždavinio įgyvendinimo ir kuriais siekiama gauti lėšų iš Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondo, t. y. parama tokiems dvisektorių VVG projektams pagal šias Taisykles neteikiama.

II SKYRIUS SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

3. Taisyklėse vartojami sutrumpinimai:

- 3.1. **Agentūra** – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos.
- 3.2. **EJRŽF** – Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas.
- 3.3. **EK** – Europos Komisija.
- 3.4. **EKPT** – Europos kaimo plėtros tinklas.
- 3.5. **ES** – Europos Sąjunga.
- 3.6. **ES BJRS** – Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija.
- 3.7. **ESIF** – Europos struktūriniai ir investavimo fondai.
- 3.8. **EŽŪFKP** – Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai.
- 3.9. **KPP** – Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa.
- 3.10. **LKT** – Lietuvos kaimo tinklas.
- 3.11. **Ministerija** – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.
- 3.12. **TERPAS** – Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos Kaimo plėtros ir žuvininkystės programų departamento teritorinis paramos administravimo skyrius.
- 3.13. **VPS** – vietos plėtros strategija.
- 3.14. **VVG** – vietos veiklos grupė.

4. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

4.1. **Darbų pradžia** – su investicija susijusių faktinių statybos darbų pradžia arba pirmasis teisiškai privalomas sutartinis įsipareigojimas užsakyti ir (arba) įsigyti įrenginius, arba bet kuris įsipareigojimas, dėl kurio investicija tampa neatšaukiama, atsižvelgiant į tai, kuris įvykis pirmesnis. Parengiamieji darbai, pavyzdžiui, leidimų gavimas, nelaikomi darbų pradžia.

4.2. **Dvisektorė vietos plėtros strategija** (toliau – dvisektorė VPS) – iš EŽŪFKP, EJŖŽF ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto finansuojama VPS, kurioje nustatomi kaimo vietovių, žvejybos ir akvakultūros regiono plėtros prioritetai, tikslai ir priemonės jiems pasiekti.

4.3. **Dvisektorė vietos veiklos grupė** (toliau – dvisektorė VVG) – VVG, įgyvendinanti dvisektorę VPS.

4.4. **Dvisektorės vietos veiklos grupės teritorija** (toliau – dvisektorės VVG teritorija) – kaimo vietovės, žvejybos ir akvakultūros regionas, kurių bendras gyventojų skaičius yra nuo 10 tūkst. iki 150 tūkst.

4.5. **Inovacija** – VVG bendradarbiavimo projekte numatyta nauja technologija, idėja ar metodas naujiems procesams, technologijoms, techninėms priemonėms, žaliavoms ir produktams kurti arba esamiems tobulinti.

4.6. **Kaimo vietovė** – viensėdis, kaimas, miestelis, miestas ar kita gyvenamoji vietovė, kurios gyventojų skaičius neviršija 6 tūkst. Savivaldybių centrai, nepriklausomai nuo gyventojų skaičiaus, nelaikomi kaimo vietovėmis.

4.7. **Kaimo vietovių vietos plėtros strategija** (toliau – kaimo vietovių VPS) – iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų finansuojama viensektorė VPS, kurioje nustatomi kaimo vietovių plėtros prioritetai, tikslai ir priemonės jiems pasiekti.

4.8. **Kaimo vietovių vietos veiklos grupė** (toliau – kaimo vietovių VVG) – VVG, įgyvendinanti kaimo vietovių VPS.

4.9. **Kaimo vietovių vietos veiklos grupės teritorija** (toliau – kaimo vietovių VVG teritorija) – kaimo vietovės, kurių bendras gyventojų skaičius yra nuo 6 tūkst. iki 150 tūkst.

4.10. **Miesto vietos veiklos grupė** (toliau – miesto VVG) – mieste veikianti VVG, įgyvendinanti miesto VPS.

4.11. **VVG** – trims sektoriams: pilietinei visuomenei, verslui ir vietos valdžiai, atstovaujantis viešasis juridinis asmuo, savo veikla siekiantis įgyvendinti tam tikros teritorijos plėtros tikslus ir tenkinti tos teritorijos gyventojų bei jų bendruomenių poreikius.

4.12. **VVG bendradarbiavimo projektas** (toliau – projektas) – mažiausiai dviejų VVG parengtas projektas, kuriuo siekiama įgyvendinti VVG VPS tikslus, kurių be projekto partnerių nebūtų įmanoma pasiekti arba kuriuos būtų įmanoma pasiekti tik iš dalies.

4.13. **VVG bendradarbiavimo projekto bendrosios išlaidos** (toliau – projekto bendrosios išlaidos) – atlyginimas architektams, inžinieriams ir konsultantams už konsultacijas, susijusias su aplinkosauginiu ir ekonominiu tvarumu, įskaitant galimybių studijų, verslo planų ir kitų su jais susijusių dokumentų rengimą, kai šios išlaidos susijusios su nekilnojamojo turto gerinimu, naujų įrenginių ir įrangos, įskaitant techniką, pirkimu, taip pat projekto viešinimo išlaidos.

4.14. **VVG bendradarbiavimo projekto kontrolės laikotarpis** (toliau – projekto kontrolės laikotarpis) – laikotarpis nuo paskutinio mokėjimo prašymo ir galutinės projekto įgyvendinimo ataskaitos pateikimo iki paskutinio paramos išmokėjimo ir penkerių metų laikotarpis nuo paskutinio paramos išmokėjimo, per kurį tikrinama, kaip paramos gavėjas laikosi paramos paraiškoje, jungtinės veiklos sutartyje ir (arba) paramos sutartyje nustatytų įsipareigojimų.

4.15. **VVG bendradarbiavimo projekto pareiškėja** (toliau – pareiškėja) – VVG, pateikusi paramos paraišką įgyvendinti VVG bendradarbiavimo projektą, atsakinga už šio projekto veiklų koordinavimą arba už atstovavimą kelioms VVG įgyvendinant tarptautinio bendradarbiavimo projektą, kai jo koordinatorė yra kitos ES valstybės narės VVG.

4.16. **VVG bendradarbiavimo projekto partnerė** (toliau – projekto partnerė) – keliamus reikalavimus atitinkanti VVG, dalyvaujanti projekte ir savo veikla ir finansavimo šaltiniu prisidedanti prie to projekto tikslo įgyvendinimo.

4.17. **VVG tarptautinis bendradarbiavimas** – Lietuvos Respublikos ir kitos ES valstybės narės ar trečiosios šalies teritorijose vietos plėtros strategijas įgyvendinančių VVG bendra veikla, kuria siekiama tam tikro tikslo ir rezultatų, teikiančių realios naudos visoms projekto partnerėms ir (arba) jų teritorijoms.

4.18. **VVG teritorinis bendradarbiavimas** – Lietuvos Respublikos teritorijoje vietos plėtros strategijas įgyvendinančių VVG bendra veikla, kuria siekiama tam tikro tikslo ir rezultatų, teikiančių realios naudos visoms projekto partnerėms ir (arba) jų teritorijoms.

4.19. **Žemės ūkio ministerijos informacinė sistema** (toliau – ŽŪMIS) – prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos reguliavimo srities priskirtų institucijų ir įstaigų teikiamų paslaugų informacinė sistema.

4.20. **Žvejybos ir akvakultūros regiono vietos veiklos grupė** (toliau – žuvininkystės VVG) – žvejybos ir akvakultūros regione veikianti VVG, įgyvendinanti žvejybos ir akvakultūros VPS.

5. Kitos šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos KPP, KPP administravimo taisyklėse, VPS administravimo taisyklėse ir kituose KPP „LEADER“ priemonės įgyvendinimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

III SKYRIUS

PRIORITETAI, TIKSLINĖS SRITYS IR HORIZONTALIEJI PRINCIPAI, SAŠAJOS SU ES BJRS

6. Priemonės „LEADER“ veiklos sritimi „VVG bendradarbiavimo projektų rengimas ir įgyvendinimas“ (kodas 19.3) (toliau – veiklos sritis) prisidedama prie šių ES kaimo plėtros politikos prioritetų ir tikslinių sričių įgyvendinimo:

6.1. šeštojo prioriteto „Skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse“ tikslinių sričių:

- 6.1.1. „Vietos plėtros kaimo vietovėse skatinimas“;
- 6.1.2. „Veiklos įvairinimas, mažų įmonių kūrimas ir plėtojimas, taip pat darbo vietų kūrimo lengvinimas“;
- 6.1.3. „Prieigos prie informacinių ir ryšių technologijų (IRT) plėtra, jų naudojimo skatinimas ir kokybės gerinimas kaimo vietovėse“;
- 6.2. pirmojo prioriteto „Skatinti žinių perteikimą ir inovacijas žemės ūkyje, miškininkystėje ir kaimo vietovėse“ tikslinių sričių:
- 6.2.1. „Inovacijų skatinimas, bendradarbiavimas ir žinių bazės vystymas kaimo vietovėse“;
- 6.2.2. „Mokymosi visą gyvenimą ir profesinio mokymo žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose skatinimas“;
- 6.3. antrojo prioriteto „Visuose regionuose didinti visų žemės ūkio veiklų gyvybingumą ir konkurencingumą, taip pat skatinti inovacines ūkių technologijas ir tvarų miškų valdymą“ tikslinės srities „Palankesnių sąlygų tinkamos kvalifikacijos ūkininkams pradėti veiklą žemės ūkio sektoriuje sudarymas ir ypač kartų lengvinimas“;
- 6.4. trečiojo prioriteto „Skatinti maisto tiekimo grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje“ tikslinės srities „Pirminės produkcijos gamintojų konkurencingumo didinimas geriau juos integruojant į žemės ūkio ir maisto produktų grandinę per kokybės sistemas, žemės ūkio produktų pridėtinę vertę, skatinant vietos rinkas ir trumpas tiekimo grandines, gamintojų grupes ir organizacijas bei tarpšakines organizacijas“;
- 6.5. ketvirtojo prioriteto „Atkurti, išsaugoti ir pagerinti su žemės ūkio ir miškininkyste susijusias ekosistemas“ tikslinės srities „Biologinės įvairovės atkūrimas, išsaugojimas ir didinimas, įskaitant „Natura 2000“ vietas, teritorijas, kuriose esama gamtinių ir kitokių specifinių kliūčių, ūkininkauti skirtas gamtinių požiūriu didelės vertės teritorijas, bei Europos kraštovaizdžius“;
- 6.6. penktojo prioriteto „Skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos, žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose“ tikslinės srities „Atsinaujinančiųjų energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimo ir naudojimo bioekonomikos tikslais palengvinimas“.
7. Veiklos sritimi prisidedama prie ES kompleksinių tikslų įgyvendinimo:
- 7.1. inovacijų kūrimo, diegimo ir sklaidos;
- 7.2. aplinkos išsaugojimo ir tvarios plėtros;
- 7.3. klimato kaitos švelninimo.
8. Veiklos sritimi prisidedama prie šių ES ir nacionalinių horizontalių principų įgyvendinimo:
- 8.1. partnerystės principo, t. y. VVG skatinamos bendradarbiauti, jų veikla grindžiama partneryste tarp 3 sektorių – pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios;
- 8.2. vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimo ir nediskriminacijos, t. y. VVG skatinamos įgyvendinti bendradarbiavimo projektus, įgyvendinančius šį principą;
- 8.3. darnaus vystymosi principo, t. y. VVG skatinamos įgyvendinti projektus, kuriais siekiama išlaikyti, saugoti ir gerinti aplinkos kokybę;
- 8.4. jaunimo, t. y. VVG skatinamos įgyvendinti bendradarbiavimo projektus, skirtus jaunimo ir jaunų žmonių problemoms spręsti.
9. Veiklos sritis siejasi su ES BJRS politine sritimi „Bioekonomika – žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė“. Veiklos sritimi tiesiogiai prisidedama prie ES BJRS tikslo „Sujungti regioną“ įgyvendinimo, taip pat ji turi teigiamos įtakos tikslų „Apsaugoti jūrą“ ir „Kelti regiono gerovę“ siekimui (nuoroda į ES BRS dokumentus: <http://www.urm.lt/bjrs/lt/apie-strategija/dokumentai>).

IV SKYRIUS REMIAMA VEIKLA

10. Pagal šias Taisykles remiama:

10.1. teritorinio bendradarbiavimo projektų įgyvendinimas;
 10.2. tarptautinio bendradarbiavimo projektų įgyvendinimas. Šie projektai remiami 2 etapais:

10.2.1. parama teikiama tarptautinio bendradarbiavimo projekto įgyvendinimo pasirengimui, t. y. teikiama parengiamoji techninė parama (toliau – techninė parama). Šis etapas neprivalomas;

10.2.2. tarptautinio bendradarbiavimo projekto įgyvendinimas.

11. Pagal šias Taisykles neremiami paprasti apsieitimai patirtimi, VVG tinklaveika (pvz., VVG susitikimai, vizitai, konferencijos ir kt., kuriuose pristatoma bendradarbiaujančiųjų VVG patirtis, kuri nėra susijusi su bendradarbiavimo projektu, ir vykdoma veikla neturi įtakos bendradarbiavimo projekto rezultatams).

V SKYRIUS GALIMI PAREIŠKĖJAI IR PROJEKTO PARTNERIAI

12. Paramos gali kreiptis:

12.1. kaimo vietovių VVG;

12.2. dvisektorė VVG.

13. Galimi projekto partneriai:

13.1. kaimo vietovių VVG;

13.2. dvisektorė VVG;

13.3. miesto VVG;

13.4. žuvininkystės VVG;

13.5. kitas viešasis juridinis asmuo – viešojo ir privataus sektoriaus partnerių grupė, įgyvendinanti VPS ir veikianti kaimo vietovių teritorijoje (tik tarptautinio bendradarbiavimo projektų atveju).

14. Projekto partnerių skaičius neribojamas.

VI SKYRIUS PARAMOS DYDIS IR INTENSYVUMAS

15. Suteikiamos paramos dydis skaičiuojamas atsižvelgiant į tinkamas finansuoti projekto išlaidas. Paramos dydis nuo projekte dalyvaujančių projekto partnerių skaičiaus nepriklauso.

16. Didžiausia paramos suma:

16.1. teritorinio bendradarbiavimo projektui įgyvendinti – 100 000 Eur. Paramos intensyvumas – iki 90 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų;

16.2. techninei paramai (tik tarptautinių projektų inicijavimui) – 3 000 Eur. Paramos intensyvumas – iki 100 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų;

16.3. tarptautinio bendradarbiavimo projektui įgyvendinti – 100 000 Eur. Paramos intensyvumas – iki 100 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

VII SKYRIUS TINKAMUMO GAUTI PARAMĄ SĄLYGOS IR REIKALAVIMAI

17. Pareiškėjas laikomas tinkamu gauti paramą, jei atitinka šiame Taisyklių skyriuje išvardintas tinkamumo sąlygas ir reikalavimus gauti paramą.

18. Bendrosios tinkamumo sąlygos ir reikalavimai:

18.1. paramos paraiška teikiama kartu su projekto partneriu;

18.2. projektui paskirtas koordinatorius;

18.3. pareiškėjas su paramos paraiška pateikia kartu su projekto partneriais pasirašytą rašytinę jungtinės veiklos sutartį. Ši sutartis turi galioti ne trumpiau kaip iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos. Jungtinės veiklos sutarties forma turi būti sudaryta vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nuostatomis ir šiomis Taisyklėmis. Pavyzdinė jungtinės veiklos sutarties forma pateikiama šių Taisyklių 1 priede;

18.4. projektas atitinka šių Taisyklių III skyriuje nurodytus prioritetus, tikslines sritis (bent vieną) ir prisideda prie kompleksinių tikslų (nurodomas poveikis atsižvelgiant į projekto pobūdį) ir horizontaliųjų principų įgyvendinimo (nurodomas poveikis atsižvelgiant į projekto pobūdį);

18.5. projekto veikla ir išlaidos yra susijusios su remiama veikla, nurodyta šių Taisyklių IV skyriuje;

18.6. pareiškėjas užtikrina tinkamą nuosavą indėlį (tinkamų finansuoti projekto išlaidų dalį, kurių nepadengia parama). Nuosavo indėlio tinkamu pripažinimo sąlygos nurodytos šių Taisyklių X skyriuje;

18.7. pareiškėjas tvarko buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus;

18.8. pareiškėjas neturi įsiskolinimų Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Valstybiniam socialinio draudimo fondui prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (ši nuostata gali būti netaikoma įstaigoms, kurių veikla finansuojama iš valstybės ar savivaldybės biudžeto, juridiniams asmenims, kuriems Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka yra atidėti mokesčių ar socialinio draudimo įmokų mokėjimo terminai) (atitiktis šiai sąlygai gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu);

18.9. pareiškėjas užtikrina, kad projekte numatytos išlaidos nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų;

18.10. pareiškėjas neturi nepabaigto įgyvendinti bendradarbiavimo projekto (projektas laikomas pabaigtu, kai yra pateiktas galutinis mokėjimo prašymas ir galutinė projekto įgyvendinimo ataskaita), kurį jis koordinuoja;

18.11. projekte (paramos paraiškoje) numatytos veiklos atitinka junginės veiklos sutartyje ir projekto apraše, kuris yra neatsiejama junginės veiklos sutarties dalis, numatytas veiklas. Pavyzdinė VVG bendradarbiavimo projekto gauti paramą pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „LEADER“ veiklos sritį „VVG bendradarbiavimo projektų rengimas ir įgyvendinimas“ aprašo (toliau – projekto aprašas) forma pateikiama šių Taisyklių 1 priede;

18.12. projekte turi būti vykdoma bendra veikla. Bendra veikla turi atitikti šiuos kriterijus:

18.12.1. projekte turi būti pagrįstas projekto partnerių būtinumas, t. y., turi būti pagrįsta, jog projekto tikslo nebūtų galima pasiekti be projekto partnerių bendradarbiavimo. Turi būti pagrįsta, kodėl pasirinktas tam tikras projekto partneris;

18.12.2. projekte pagrįsta, jog pareiškėjas ir projekto partneris bendradarbiaavo rengdami projektą ir numato bendradarbiauti jį įgyvendindami;

18.12.3. projektas turi atitikti visų projekte dalyvaujančiųjų (pareiškėjo ir projekto partnerio) VPS prioritetus, tikslus, priemonių tematiką;

18.12.4. turi būti nurodyta, kokio visų bendradarbiaujančių pareiškėjo ir projekto partnerių VPS (jų priemonių) bendro tikslo įgyvendinimo bus siekiama ir kaip jis bus įgyvendintas, t. y., kokie projekto uždaviniai. Projekto tikslas ir laukiami rezultatai turi būti pasiekiami, konkretūs, pamatuojami ir patikrinami. Projekte numatytos veiklos turi būti būtinos projekto tikslui pasiekti;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

18.12.5. projekte vykdomos veiklos rezultatai turi kurti pridėtinę vertę (pvz., projekto įgyvendinimo metu bus sukurtas bendras reikalingas produktas ar paslauga) visoms bendradarbiaujančioms šalims (pareiškėjui ir projekto partneriui), t. y. projekto rezultatai negali būti naudingi tik vienai iš bendradarbiaujančių šalių;

18.12.6. projekte numatytos veiklos turi būti įgyvendinamos visų bendradarbiaujančiųjų projekto partnerių teritorijose ir (arba) teikti jų teritorijoms naudą;

18.12.7. turi būti numatyta, kaip bus vykdomas projekto viešinimas, jo rezultatų sklaida.

19. Specialiosios tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai, taikomi tik šių Taisyklių 12.1 papunktyje nurodytam pareiškėjui ir jo teikiamam projektui:

19.1. įgyvendina Ministerijos patvirtintą kaimo vietovių VPS;

19.2. per paskutinius vienerius metus (skaičiuojama nuo galutinio sprendimo dėl pažeidimo padarymo priėmimo dienos) nėra padaręs pažeidimo, susijusio su EŽŪFKP paramos, skirtos 2007–2013 metų ir 2014–2020 metų finansavimo laikotarpiams, panaudojimu ar siekiu panaudoti, apie

kurį teisės aktų nustatyta tvarka buvo pranešta Europos Komisijai (vadovaujamosi Agentūros duomenimis);

19.3. jeigu projekte numatytos investicijos ir šias investicijas siekiama finansuoti iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų:

19.3.1. projekto investicijos atitinka darbo saugos reikalavimus, kaip nurodyta techniniame reglamente „Mašinų sauga“, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 28 „Dėl Techninio reglamento „Mašinų sauga“ patvirtinimo“, ir Elektrotechnikos gaminių saugos techniniame reglamente, patvirtintame Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2016 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. 4-314 „Dėl Elektrotechnikos gaminių saugos techninio reglamento patvirtinimo“ (kartu su paramos paraiška pateikiamuose komerciniuose pasiūlymuose, skirtuose mašinų ir elektrotechnikos gaminių kainoms pagrįsti, turi būti tiekėjo patvirtinimas, kad parduodama prekė atitinka ES saugos reikalavimus);

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

19.3.2. projekto investicijos atitinka Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos kontroliuojamų teisės aktų reikalavimus, kai investicijoms yra taikomi tokie reikalavimai. Vertinimo išvadą dėl investicijų atitikties Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos kontroliuojamiems teisės aktų reikalavimams išduoda Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba Agentūros prašymu;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

19.4. jeigu projekte numatytos investicijos į nekilnojamąjį turtą ir šias investicijas siekiama finansuoti iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų:

19.4.1. pareiškėjas ar projekto partneris, nurodytas šių Taisyklių 13.1 arba 13.2 papunkčiuose turi jį valdyti nuosavybės, nuomos ar kito teisėto naudojimosi pagrindais. Teisėtą nekilnojamojo turto valdymą, naudojimą, disponavimą įrodančios daiktinės teisės, juridiniai faktai turi būti įregistruoti VĮ Registrų centre ne trumpesiam kaip 10 metų laikotarpiui nuo paramos paraiškos pateikimo dienos. Jei nekilnojamasis turtas priklauso valstybei ar savivaldybei, pareiškėjui ar projekto partneriui, nurodytam šių Taisyklių 13.1 arba 13.2. papunktyje, turi būti suteikta teisė jį valdyti, naudoti ir disponuoti pagal nuomos, panaudos, patikėjimo sutartis arba kitus teisėtą valdymą, naudojimą ar disponavimą nekilnojamuoju turtu įrodančius dokumentus, kuriuose, be kita ko, nurodytas leidimas atlikti projekte numatytas investicijas. Teisėtą nekilnojamojo turto valdymą, naudojimą ir disponavimą įrodančios daiktinės teisės, juridiniai faktai turi būti įregistruoti VĮ Registrų centre ne trumpesiam kaip 7 metų laikotarpiui nuo paramos paraiškos pateikimo dienos;

19.4.2. nekilnojamojo turto registracijos vieta turi būti pareiškėjo ar projekto partnerio, nurodyto šių Taisyklių 13.1–13.2 papunkčiuose, Lietuvos Respublikos teritorijoje;

19.4.3. jei projekte numatyta statinių statyba, t. y. esamų pastatų rekonstravimas arba kapitalinis remontas ir inžinerinių statinių, susijusių su viešosios poilsio, laisvalaikio, rekreacinės infrastruktūros sukūrimas ir (arba) atnaujinimas (pvz., susisiekimo komunikacijos arba inžineriniai tinklai: pėsčiųjų ar dviračių takų, poilsio aikštelių įrengimas) projekto įgyvendinimo vietoje, kartu su paramos paraiška pateikiamas statinio techninis projektas arba projektiniai pasiūlymai ir statinio statybos kainos apskaičiavimas (projekto statinio statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalis). Statinio techninis projektas arba projektiniai pasiūlymai ir statinio statybos kainos apskaičiavimas turi būti parengti pagal Statybos techninio reglamento STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. D1-738 „Dėl Statybos techninio reglamento STR.1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ patvirtinimo“, reikalavimus. Statinių techninis projektas, statinio projekto bendrosios ekspertizės (kai ji privaloma) aktas ir statybą leidžiantys dokumentai turi būti pateikti kartu su pirmuoju mokėjimo prašymu, išskyrus nesudėtingus statinius (pagal Statybos techniniame reglamente STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. D1-713 „Dėl Statybos

techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“, patvirtinimo“, nustatytus konstrukcijų požymius ir techninius parametrus). Jei projekte numatyta tik nesudėtingų statinių statyba, rekonstravimas ar kapitalinis remontas, kartu su paramos paraiška pareiškėjas pateikia STR.1.04.04:2017 parengtą supaprastintą statybos, rekonstravimo projektą ar kapitalinio remonto aprašą (kai juos privaloma rengti) ir leidimą statyti naują statinį, leidimą rekonstruoti statinį, leidimą atlikti statinio kapitalinį remontą (kai jis privalomas pagal Statybos techninį reglamentą STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. D1-878 „Dėl Statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“, patvirtinimo“), arba kitus dokumentus (sklypo planą su pažymėtais esamais ir projektuojamais statiniais, jų eksplikaciją ir aiškinamąjį raštą) su statinio statybos kainos apskaičiavimu (projekto statinio statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalis). Jei projekte numatyti statybos darbai, bet paramos jiems neprašoma, šie dokumentai neteikiami;

19.5. jeigu projekte numatyta ekonominė veikla, susijusi su prekių, ir (arba) produktų gamyba, perdirbimu, rinkodara (paruošimu pardavimui, sandėliavimui) ir šias investicijas siekiama finansuoti iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, iš paramos lėšų įrengtos gamybinės patalpos, sandėliai, įsigyta technika, įranga turi būti pareiškėjo arba šių Taisyklių 13.1–13.2 papunkčiuose nurodytų projekto partnerio teritorijoje, Lietuvos Respublikoje. Pagamintų prekių, paslaugų ar produktų pardavimas galimas ir už jų apimamų teritorijų ribų;

19.6. jei projekte numatoma vykdyti ekonominę veiklą, kartu su paramos paraiška turi būti pateiktas ekonomiškai pagrįstas verslo planas (pavyzdinė verslo plano forma pateikiama šių Taisyklių 2 priede), kuriame pateikta informacija pagrindžia projekto reikalingumą, investicijų poreikį ir verslo plano finansinę dalį. Taip pat turi būti įkurta nauja bendra organizacinė struktūra. Pateiktame verslo plane pareiškėjas įrodo, kad ūkio subjektas atitinka ir projekto įgyvendinimo metu bei projekto kontrolės laikotarpiu atitiks ekonominio gyvybingumo kriterijus, kaip nurodyta Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. liepos 28 d. įsakymu Nr. 3D-440 „Dėl Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklių patvirtinimo“;

19.7. reikalavimai naujai bendrai organizacinei struktūrai (kai teritorinio bendradarbiavimo projekte numatoma vykdyti ekonominę veiklą):

19.7.1. jos steigėjai – pareiškėjas ir visi projekto partneriai;

19.7.2. įkurta, registruota Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka ir pradėti veiklą ne vėliau kaip iki galutinio mokėjimo prašymo pateikimo dienos. Naujos bendros organizacinės struktūros steigėjais ir nariais turi būti visi projekto partneriai nuo jos įsteigimo iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos;

19.7.3. užtikrintas vykdomos veiklos tęstinumas bent projekto kontrolės laikotarpiu;

19.8. poveikio aplinkai įvertinimas atliekamas iki paramos paraiškos pateikimo vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nustatytais atvejais ir tvarka. Šis reikalavimas netaikomas, kai šių Taisyklių 19.4.3 papunktyje numatytais atvejais kartu su paramos paraiška pateikiamas statybą, rekonstravimą ar kapitalinį remontą leidžiantis dokumentas;

19.9. jei projekte numatyta vykdyti licencijuojamą veiklą ar veiklą, kuriai vykdyti turi būti išduotas leidimas, pareiškėjas licenciją, leidimą pateikia Agentūrai su paramos paraiška, arba įsipareigoja pateikti kartu su galutiniu mokėjimo prašymu;

19.10. jei projekte numatoma vykdyti veiklą, susijusią su inovacijomis, turi būti pagrįstas šios veiklos inovatyvumas. Inovatyvumas vertinamas vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos investicinių priemonių projektų inovatyvumo vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 3D-418 „Dėl

Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos investicinių priemonių projektų inovatyvumo vertinimo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Inovatyvumo vertinimo metodika). Projektas pripažįstamas inovatyviu, kai jis atitinka bent vieną inovatyvumo vertinimo kriterijaus subkriterijų, nurodytą Inovatyvumo vertinimo metodikoje;

19.11. projekto kontrolės laikotarpis taikomas, kai: projekte numatyta veikla yra susijusi su investicijomis į nekilnojamąjį turtą, įsigijamas ilgalaikis turtas, projekte vykdoma ekonominė veikla ir įkuriama darbo vieta ir šios investicijos finansuojamos iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

19.12. projekte numatyta vykdyti veikla turi būti vykdoma:

19.12.1 teritorinio bendradarbiavimo projekto įgyvendinimo atveju:

19.12.1.1. Lietuvos Respublikos kaimo vietovėse, kurias apima pareiškėjas ir projekto partneris, nurodytas šių Taisyklių, 13.1 arba 13.2. papunktyje;

19.12.1.2. Lietuvos Respublikos teritorijoje, kai projekte dalyvauja partneriai, nurodyti šių Taisyklių 13.3–13.4 papunkčiuose;

19.12.2. tarptautinio bendradarbiavimo projektų atveju – šių Taisyklių 19.12.1 papunktyje nurodytose teritorijose ir:

19.12.2.1. ES teritorijoje, kurioje veikia projekto partneris;

19.12.2.2. trečiosios šalies (ne ES valstybės narės) kaimo teritorijoje, tačiau tik tais atvejais, kai projekto veikla yra susijusi su projekto koordinavimu, projekto viešinimu ir šios veiklos naudą galima pagrįsti pareiškėjui ir (arba) projekto partneriui, nurodytam šių Taisyklių 13.1 ir 13.2. papunkčiuose.

20. Specialiosios tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai, taikomi tik šių Taisyklių 12.2 papunktyje nurodytam pareiškėjui ir jo teikiamam projektui:

20.1. įgyvendina Ministerijos patvirtintą dvisektorę VPS;

20.2. per paskutinius vienerius metus (skaičiuojama nuo galutinio sprendimo dėl pažeidimo padarymo priėmimo dienos) nėra padaręs pažeidimo, susijusio su 2007–2013 metų finansinio laikotarpio EŽŪFKP ir EJŖŽF skirta parama, arba pažeidimo, susijusio su 2014–2020 metų finansiniu laikotarpiu EŽŪFKP, EJŖŽF skirta parama, jos panaudojimu ar siekiu ją panaudoti, apie kurį teisės aktų nustatyta tvarka buvo pranešta Europos Komisijai (vadovaujamas Agentūros duomenimis);

20.3. projektu siekia ES kaimo plėtros politikos prioritetų ir tikslinių sričių, nurodytų šių Taisyklių III skyriuje, įgyvendinimo (bent vienos prioriteto tikslinės srities);

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

20.4. pareiškėjas ir jo projektas atitinka šių Taisyklių 19.3–19.12 papunkčiuose nustatytas specialiąsias tinkamumo gauti paramą sąlygas ir reikalavimus.

21. Specialiosios tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai, taikomi tik šių Taisyklių 13.1 papunktyje nurodytam projekto partneriui, veikiančiam Lietuvos Respublikos teritorijoje:

21.1. atitikti šių Taisyklių 19.1–19.2 papunkčiuose nustatytas specialiąsias tinkamumo gauti paramą sąlygas ir reikalavimus;

21.2. veikla ir finansavimo šaltiniu (finansavimo šaltiniu, kai toks būtinas) prisidėti prie projekto įgyvendinimo.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

22. Specialiosios tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai, taikomi tik šių Taisyklių 13.2 papunktyje nurodytam projekto partneriui, veikiančiam Lietuvos Respublikos teritorijoje:

22.1. atitikti šių Taisyklių 20.1–20.2 papunkčiuose nustatytas specialiąsias tinkamumo gauti paramą sąlygas ir reikalavimus;

22.2. jei šis projekto partneris siekia finansavimo iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos

valstybės biudžeto, jis turi atitikti ir šių Taisyklių 20.3 papunktyje nurodytą reikalavimą;

22.3. veikla ir finansavimo šaltiniu (finansavimo šaltiniu, kai toks būtinas) prisidėti prie projekto įgyvendinimo.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

23. Specialiosios tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai, taikomi tik šių Taisyklių 13.3.–13.4 papunkčiuose nurodytiems projekto partneriams, veikiantiems Lietuvos Respublikos teritorijoje:

23.1. projekto partneris įgyvendina atsakingos institucijos patvirtintą VPS;

23.2. projekto partneris veikla ir paramos lėšomis (EJRŽF, ESF, kt. fondų) arba veikla ir kitu finansiniu šaltiniu, pinigineis lėšomis prisideda prie projekto įgyvendinimo;

23.3. pareiškėjui (projekto koordinatoriui) pateikė dokumentus, kuriuose patvirtinama, jog paramos paraišką yra pateikęs savo institucijai, atsakingai už bendradarbiavimo projektų atranką (taikoma, kai bendradarbiavimo projektų atranka vykdoma per atsakingas institucijas, t. y. kai sprendimą dėl projekto įgyvendinimo priima ne pati VVG. Jei sprendimą priima VVG, pateikiamas VVG valdymo organo sprendimas (pvz., protokolo išrašas). Šie dokumentai turi būti pateikti kartu su paramos paraiška;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

23.4. projekto partneris per paskutinius vienerius metus (skaičiuojama nuo galutinio sprendimo dėl pažeidimo padarymo priėmimo dienos) nėra padaręs pažeidimo, susijusio su 2007–2013 metų finansinio laikotarpio EJRŽF skirta parama, arba pažeidimo, susijusio su 2014–2020 metų finansiniu laikotarpiu EJRŽF ir ESF skirta parama, jos panaudojimu ar siekiu ją panaudoti, apie kurį teisės aktų nustatyta tvarka buvo pranešta Europos Komisijai (vadovaujamosi Agentūros arba Įgyvendinančios institucijos (miesto VVG atveju) duomenimis).

24. Specialiosios tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai, susiję su techninės paramos teikimu:

24.1. techninė parama teikiama su sąlyga, kad pareiškėjas gali įrodyti, jog ketina įgyvendinti konkretų projektą (vertinama pagal paramos paraiškoje pateiktus duomenis ir informaciją);

24.2. techninė parama tam pačiam tarptautinio bendradarbiavimo projektui inicijuoti ir tai pačiai VVG (pareiškėjai) skiriama vieną kartą;

24.3. pareiškėjas kartu su paramos paraiška gauti techninę paramą tarptautinio bendradarbiavimo projektui inicijuoti pateikia su potencialiu projekto partneriu pasirašytą ketinimo bendradarbiauti protokolą;

24.4. projektas turi atitikti šių Taisyklių III skyriuje nurodytus prioritetus, tikslines sritis (bent vieną);

24.5. reikalavimai projekto partneriui:

24.5.1. jei planuojama, kad tarptautinio bendradarbiavimo projekte dalyvaus daugiau nei 1 projekto partneris iš Lietuvos Respublikos teritorijos, nurodytas šių Taisyklių 13.1–13.2. papunkčiuose, jis turi būti nurodytas paramos paraiškoje gauti techninę paramą, ketinimo bendradarbiauti protokole. Šiame papunktyje nurodytiems projekto partneriams taikomos specialiosios tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai, nurodyti šių Taisyklių 19.2 arba 20.2 papunkčiuose (atitinkamai pagal projekto partnerio rūšį), kitos specialiosios tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai, nurodyti šių Taisyklių 21–22 punktuose yra netaikomi;

24.5.2. projekte turi dalyvauti bent vienas projekto partneris, nurodytas šių Taisyklių 13 punkte, kuris veikia ES valstybėje narėje arba trečiosios šalies kaimo teritorijoje;

24.5.3. turi įgyvendinti atsakingos institucijos patvirtintą VPS;

24.6. šių Taisyklių 18.1–18.4, 18.11–18.12 papunkčiuose bendrosios tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai bei specialiosios – šių Taisyklių 19.3–19.12 papunkčiuose (kai paramos kreipiasi šių Taisyklių 12.1 papunktyje nurodytas pareiškėjas) arba 20.4 papunktyje (kai paramos kreipiasi šių Taisyklių 12.2 papunktyje nurodytas pareiškėjas) nurodytos tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai pareiškėjui ir jo projektui yra netaikomi. Taip pat projekto partneriui

netaikomos specialiosios tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai, nurodyti šių Taisyklių 23 punkte.

25. Specialiosios tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai tarptautinio bendradarbiavimo projekto atveju:

25.1. pareiškėjas ir jo projektas turi atitikti Specialiąsias tinkamumo gauti paramą sąlygas ir reikalavimus, nurodytus šių Taisyklių 19 arba 20 punkte (priklausomai nuo pareiškėjo rūšies);

25.2. bent vienas projekto partneris, nurodytas šių Taisyklių 13 punkte, turi veikti ES valstybėje narėje arba trečiosios šalies kaimo teritorijoje. Visi projekto partneriai, veikiantys ne Lietuvos Respublikos teritorijoje, turi atitikti šias tinkamumo sąlygas ir reikalavimus:

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

25.2.1. įgyvendinti atsakingos institucijos patvirtintą VPS;

25.2.2. veikla ir paramos lėšomis (EJRŽF, ESF, kt. fondų) arba veikla ir kitu finansiniu šaltiniu, piniginių lėšomis prisidėti prie projekto įgyvendinimo;

25.2.3. Lietuvos Respublikos teritorijoje veikiančiam projekto partneriui (pareiškėjui) pateikti dokumentus ir (arba) informaciją, jog paramos paraišką pateikė savo institucijai, atsakingai už bendradarbiavimo projektų atranką (taikoma kai bendradarbiavimo projektų atranka vykdoma per atsakingas institucijas, t. y., kai sprendimą dėl projekto įgyvendinimo priima ne pati VVG. Jei sprendimą priima VVG, pateikiamas VVG valdymo organo sprendimas (pvz., protokolo išrašas). Šie dokumentai ir (arba) informacija turi būti pateikta kartu su paramos paraiška;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

25.2.4. jei projekto partneris yra iš trečiosios šalies, jis negali būti atsakingas už projekto koordinavimą (t. y. gali būti tik projekto partneris);

25.3. kai projekte dalyvauja projekto partneris iš Lietuvos Respublikos teritorijos, nurodytas šių Taisyklių 13.1–13.4 papunkčiuose, jam taikomos specialiosios tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai, nurodyti šių Taisyklių 21–23 punktuose (atitinkamai pagal projekto partnerio rūšį);

25.4. kai projektas įgyvendinamas kartu su projekto partneriu iš Baltijos jūros regiono šalies (Estijos, Danijos, Latvijos, Lenkijos, Suomijos, Švedijos, Vokietijos) kurioje įgyvendinama ES BJRS, paramos paraiškoje turi būti pagrįsta, kaip šis projektas prisideda prie ES BJRS tikslų, nurodytų šių Taisyklių 9 punkte, įgyvendinimo;

25.5. tarptautinio bendradarbiavimo projektai, susiję su ekonominės veiklos vykdymu, neremiami;

25.6. jei pareiškėjas naudojo techninę paramą, jis paramos tarptautinio bendradarbiavimo projektui įgyvendinti gali kreiptis tik tuomet, kai galutinai atsiskaito su Agentūra už šios paramos panaudojimą, t. y. pateikia galutinį mokėjimo prašymą;

26. Pareiškėjo ir projekto partnerio atitiktis nustatytoms tinkamumo sąlygoms ir reikalavimams vertinama pagal paraiškos pateikimo dieną pareiškėjo pateiktus ir atitinkamais dokumentais pagrįstus bei viešuosiuose registruose esančius duomenis, taip pat pagal dokumentus ir informaciją, gautą iš pareiškėjo po Agentūros paklausimo (-ų). Jei šie duomenys skiriasi, vadovaujamosi registruose esančiais duomenimis.

27. Parama pareiškėjui skiriama nepažeidžiant ES teisės normų, susijusių su nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos teikimu vienam ūkio subjektui, t. y. 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2013 L 352, p. 1).

28. Šiame skyriuje nurodytos tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai pareiškėjui, projekto partneriui ir projektui turi būti užtikrinami nuo paramos paraiškos pateikimo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos.

29. Parama neteikiama, kai pareiškėjas ir (arba) projekto partneris, nurodytas šių Taisyklių 13.1 arba 13.2 papunktyje:

29.1 neatitinka šių Taisyklių VII skyriuje nustatytų tinkamumo gauti paramą sąlygų ir reikalavimų;

29.2. paramos paraiškoje ar kituose pagal paklausimą Agentūrai pateikiamuose

dokumentuose pateikė melagingą informaciją. Tokiu atveju pareiškėjas ir (arba) projekto partneris, neturi teisės gauti paramos pagal veiklos sritį tais kalendoriniais metais, kai buvo nustatytas šis faktas;

29.3. turi iškeltą bylą dėl bankroto ir (arba) yra likviduojamas, pertvarkomas, reorganizuojamas arba restruktūrizuojamas;

29.4. remiantis Galimai neteisėtų sąlygų gauti paramą nustatymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. 3D-889 „Dėl Galimai neteisėtų sąlygų gauti paramą nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Galimai neteisėtų sąlygų gauti paramą nustatymo metodika), nustatoma, kad pareiškėjas ir (arba) projekto partneris galimai neteisėtai sukūrė tokiai paramai gauti reikalingas sąlygas;

29.5. pareiškėjas neturi teisės gauti paramos nuo galutinio sprendimo dėl pažeidimo priėmimo dienos, kai sprendimas priimtas dėl:

29.5.1. pareiškėjo ir (arba) projekto partnerio, ketinusio ir (arba) gavusio paramą iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, Europos žuvininkystės fondo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, EJŖŽF ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto paramos teikimo ar sutarties sąlygų pažeidimo, apie kurį teisės aktų nustatyta tvarka buvo pranešta Europos Komisijai. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės gauti paramos vienus metus nuo galutinio sprendimo priėmimo;

29.5.2. paramos neskyrimo ar paramos mokėjimo nutraukimo dėl padaryto pažeidimo. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės gauti paramos vienus metus nuo galutinio sprendimo priėmimo.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

VIII SKYRIUS ĮSIPAREIGOJIMAI

30. Pareiškėjas, nurodytas šių Taisyklių 12.1 arba 12.2 papunktyje, įsipareigoja:

30.1. įgyvendinti projektą:

30.1.1. per 24 mėnesius nuo paramos sutarties pasirašymo dienos ir ne vėliau kaip iki VPS, kurias įgyvendina pareiškėjas ir projekto partneris, nurodytas šių Taisyklių 13.1 ir 13.2. papunkčiuose ir veikiantis Lietuvos Respublikos teritorijoje, įgyvendinimo pabaigos. Šis terminas gali būti pratęstas įgyvendinant tarptautinio bendradarbiavimo projektą šiais atvejais ir kai apie tai iš anksto informuojama Agentūra, kuri priima sprendimą dėl projekto įgyvendinimo termino pratęsimo:

30.1.1.1. kai projektas negali būti įgyventas laiku dėl ne nuo pareiškėjo priklausančių aplinkybių;

30.1.1.2. kai šis terminas yra ne vėlesnis už VPS, kurias įgyvendina pareiškėjas ir projekto partneris, nurodytas šių Taisyklių 13.1 ir 13.2. papunkčiuose ir veikiantis Lietuvos Respublikos teritorijoje, įgyvendinimo pabaigos;

30.1.2. per 12 mėnesių nuo sprendimo skirti paramą dienos, kai kreipiamasi techninės paramos;

30.1.3. pradėti projekto įgyvendinimo darbus ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo paramos sutarties pasirašymo dienos arba sprendimo skirti paramą dienos (techninės paramos atveju);

30.2. užtikrinti atitiktį atrankos kriterijams, už kuriuos projektui suteikiami balai, projekto įgyvendinimo metu ir projekto kontrolės laikotarpiu;

30.3. atstovauti visiems projekto partneriams projekto įgyvendinimo klausimais, vykdyti reguliarią projekto įgyvendinimo stebėseną, koordinavimą tam, kad būtų užtikrintas tinkamas projekto įgyvendinimas, kaip numatyta paramos paraiškoje, jungtinės veiklos sutartyje projekto įgyvendinimo ir jo kontrolės laikotarpiu. Taip pat parengti bendrą įgyvendinto projektą ataskaitą po projekto įgyvendinimo (šio papunkčio nuostatos taikomos, kai pareiškėjas yra projekto koordinatorius);

30.4. viešinti gautą paramą Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014

m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. 3D-925 „Dėl Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Viešinimo taisyklės), nustatyta tvarka (taikoma, projekto veikloms, finansuojamoms ir EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų). Taip pat finansuotą projektą viešinti pareiškėjo bei projekto partnerių interneto svetainėse (jei tokią turi);

30.5. ne vėliau kaip per 10 darbo dienų pranešti Agentūrai apie bet kurių duomenų, nurodytų pateiktoje ir užregistruotoje paramos paraiškoje, taip pat apie savo rekvizitų pasikeitimus, susijusių įmonių ir (arba) įmonių partnerių atsiradimą ir (arba) pasikeitimą;

30.6. sudaryti sąlygas asmenims, įskaitant nepriklausomus ekspertus, turintiems teisę audituoti ir (arba) kontroliuoti, tikrinti, kaip yra vykdoma veikla, laikomasi sąlygų, už ką buvo skirta parama, kaip yra vykdomas projektas ir veikla po lėšų projektui įgyvendinti skyrimo iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos;

30.7. teikti Agentūrai pagal poreikį visą informaciją ir duomenis, susijusius su projekto įgyvendinimu, reikalingus statistikos tikslams, KPP įgyvendinimo stebėsenai, viešinimui bei vertinimams;

30.8. nuo paramos paraiškos pateikimo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos tvarkyti buhalterinę apskaitą (sudaryti balansą, pelno (nuostolių) ir pinigų srautų ataskaitas) pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus;

30.9. nuo paramos paraiškos pateikimo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos užtikrinti, kad su projektu susijusių buhalterinių operacijų įrašai būtų atskiriami nuo kitų, įprastinių paramos gavėjo operacijų;

30.10. nepakeisti remiamos veiklos pobūdžio, tikslų ar įgyvendinimo sąlygų, kai tokie veiksmai pakenkia pradiniam projekto tikslams. Jeigu planuojama daryti bet kokius šiame Taisyklių papunktyje nurodytus pakeitimus, iki jų pradžios apie tai turi būti informuotas projekto partneris, Agentūra. Galutinį sprendimą dėl planuojamų projekto pakeitimų neigiamos įtakos pradiniam projekto tikslams buvimo arba nebuvimo priima Agentūra. Jeigu projekto įgyvendinimo metu dėl projekto partnerio neveikimo arba netinkamo veikimo pareiškėjui tampa neįmanoma įgyvendinti projekto arba laikytis prisiimtų įsipareigojimų projekto kontrolės laikotarpiu, pareiškėjas turi nedelsdamas (per 5 (penkias) darbo dienas nuo tos dienos, kai sužinojo arba turėjo sužinoti apie tokius projekto partnerio veiksmus arba neveikimą) imtis aktyvių veiksmų, kad projekto partnerio neveikimo arba netinkamo veikimo pasekmės būtų ištaisytos. Jeigu projekto partnerio neveikimo arba netinkamo veikimo pasekmių per 1 (vieną) mėnesį neįmanoma ištaisyti ir dėl to projektas negali būti įgyvendintas arba negali būti užtikrinta projekto kontrolė projekto kontrolės laikotarpiu, taikoma Reglamento (ES) Nr. 640/2014 35 str. 1 d. – už tinkamumo sąlygų nesilaikymą turi būti grąžinta visa skirta parama projektui įgyvendinti. Patvirtinto projekto partnerio keitimas nauju galimas tik išimtiniais atvejais, kai tam pritaria Agentūra. Agentūros pritarimas galimas tik tuomet, kai ji įsitikina, jog naujasis projekto partneris atitinka tinkamumo gauti paramą sąlygas ir atrankos kriterijus, kurie buvo taikyti ankstesniajam projekto partneriui, ir pakeitus jį projektas bus iki galo įgyvendintas, ir bus galima projekto kontrolė projekto kontrolės laikotarpiu;

30.11. jei pareiškėjas projekte numato vykdyti renginius (pvz. mokymus, konferencijas, mugės ir pan.), likus ne mažiau kaip 10 (dešimčiai) darbo dienų iki planuojamo renginio pradžios, apie juos turi būti raštu informuota Agentūra. Informaciniame rašte turi būti pateikta bent ši informacija: planuojamo renginio tema, data, vieta, trukmė valandomis, tikslinė grupė, renginyje planuojančių dalyvauti asmenų skaičius, mokymus teiksiantis mokymų paslaugų teikėjas (kai taikoma), lektorių vardai, pavardės, pareigos (kai taikoma). Šis raštas turi būti siunčiamas el. pašto adresu leaderbendradarbiavimas@nma.lt;

30.12. nuo paramos paraiškos pateikimo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos užtikrinti, kad nebus galimai neteisėtai sukurtos tokiai paramai gauti reikalingos sąlygos (remiantis Galimai neteisėtų sąlygų gauti paramą nustatymo metodika);

30.13. projekto kontrolės laikotarpiu teikti užbaigto projekto metines įgyvendinimo ataskaitas vadovaujantis KPP administravimo taisyklių nuostatomis (kai projektui taikomas kontrolės laikotarpis);

30.14. apdrausti turtą, kuriam įsigyti ar sukurti bus panaudota parama nuo turto įsigijimo

dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos (didžiausiu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų projekto įgyvendinimo laikotarpiui, o įgyvendinus projektą – likutinei vertei, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas). Reikalavimas apdrausti turtą netaikomas, jei pareiškėjas įrodo, kad apdrausti paramos lėšomis įgytą ar sukurtą turtą nėra galimybių, ir kartu su mokėjimo prašymu pateikia bent tris šį faktą patvirtinančius oficialius skirtingų draudimo įmonių atsisakymo suteikti draudimo paslaugas raštus. Įvykus draudžiamajam įvykiui, pareiškėjas ar paramos gavėjas įsipareigoja kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 10 darbo dienų, apie tai pranešti Agentūrai. Įvykus įvykiui, kurio metu būtų sunaikintas projekto lėšomis įsigytas ar sukurtas turtas, paramos gavėjas įsipareigoja atstatyti turtą ne mažesne negu atkuriamąja turto verte ir neblogesnių techninių parametru;

30.15. jei projekte numatyta sukurti darbo vietą, ją reikia sukurti ne vėliau kaip iki projekto įgyvendinimo pabaigos (iki paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo dienos) ir išlaikyti ją iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos;

30.16. nuo paramos paraiškos pateikimo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos nenutraukti ar neperkelti gamybinės veiklos už KPP įgyvendinimo teritorijos ribų, nepakeisti infrastruktūros objekto ar jo dalies nuosavybės teisių, neparduoti ir kitaip neperleisti kitam asmeniui už paramos lėšas įgyto turto;

30.17. užbaigus statybos darbus pateikti statybos užbaigimo dokumentus, kai jie privalomi pagal teisės aktų nuostatas (ne vėliau kaip galutinio mokėjimo prašymo pateikimo dieną);

30.18. pateikti detalų atliktų darbų aktą (su kiekvienu mokėjimo prašymu, kuriame deklaruojamos statybos išlaidos);

30.19. tais atvejais, kai pareiškėjas neprašo paramos įrangos ir (arba) technikos įrengimui ir (arba) sumontavimui, įranga ir (arba) technika turi būti įrengta ir (arba) sumontuota ir veikti iki galutinio mokėjimo prašymo pateikimo dienos. Jei įranga ir (arba) technika montuojama statiniuose, be kurių ji atskirai negali funkcionuoti, pareiškėjas vėliausiai su galutiniu mokėjimo prašymu įsipareigoja pateikti statinių techninius projektus ir įrangos ir (arba) technikos įrengimo ir (arba) sumontavimo darbų užbaigimo aktus ar kitus dokumentus, kuriuose patvirtinama, kad už paramos lėšas įsigyta įranga ir (arba) technika tinkamai sumontuota ir veikia;

30.20. pateikti informaciją apie nekilnojamojo turto paskirties pasikeitimą įrodančio fakto įregistravimą VĮ Registrų centre (taikoma, kai prie projekto įgyvendinimo prisidedama įnašu natūra – po projekto įgyvendinimo pakeičiant nekilnojamojo turto paskirtį. VĮ Registro centro išrašas turi būti pateiktas ne vėliau kaip su galutiniu mokėjimo prašymu);

30.21. kai pareiškėjas kreipiasi techninės paramos:

30.21.1. jis arba jo partneris, nurodytas šių Taisyklių 13.1 arba 13.2. papunktyje, veikiantis Lietuvos Respublikos teritorijoje) turi įsipareigoti kreiptis paramos tarptautinio bendradarbiavimo projektui įgyvendinti (projektui, kuriam inicijuoti buvo gauta techninė parama). Jei po techninės paramos gavimo, pareiškėjas ar jo partneris, nurodytas šių Taisyklių 13.1 arba 13.2. papunktyje, veikiantis Lietuvos Respublikos teritorijoje) nepateikia paramos paraiškos gauti paramą tarptautinio bendradarbiavimo projektui įgyvendinti, techninė parama turi būti sugrąžinta. Išimtis gali būti taikoma tais atvejais, kai pareiškėjas negali pateikti paramos paraiškos tarptautinio bendradarbiavimo projektui įgyvendinti dėl projekto partnerio neveikimo arba netinkamo veikimo ir kai apie tai raštu pateikia paaiškinimą Agentūrai, kuri priima galutinį sprendimą dėl paramos susigrąžinimo;

30.21.2. pareiškėjui netaikomi šių Taisyklių 30.3, 30.11–30.20 papunkčiuose nurodyti įsipareigojimai.

31. Projekto partneris, nurodytas šių Taisyklių 13 punkte įsipareigoja laikytis šių Taisyklių 30.6 papunktyje nurodytų įsipareigojimų.

IX SKYRIUS

TINKAMOS IR NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

32. Pagal šias Taisykles finansuojamos tik tos išlaidos, kurios gali būti finansuojamos iš

EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų ir kurias patyrė šių Taisyklių 12.1 arba 12.2 papunktyje nurodytas pareiškėjas.

33. Tinkamomis finansuoti pripažįstamos išlaidos:

33.1. būtinos projektui įgyvendinti, realiai suplanuotos, pagrįstos, numatytos ir pagal išlaidų kategorijas išvardytos paramos paraiškoje, neviršijančios nustatyto paramos dydžio, ir intensyvumo;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

33.2. projekte numatytos prekės, paslaugos ir darbai turi būti įsigyti pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą. Jeigu paramos gavėjas Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nustatytais atvejais, sąlygomis ir tvarka viešuosius pirkimus atlieka elektroniniu būdu, naudodamasis CVP IS (internetu tinklalapis www.eviesiejiipirkimai.lt) arba centrinės perkančiosios organizacijos CPO (internetu tinklalapis www.cpo.lt) elektroninėmis priemonėmis, Agentūrai turi sudaryti galimybę CVP IS prisijungti prie pirkimo informacijos stebėtojo teisėmis;

33.3. jei iki paramos paraiškos pateikimo prekių, paslaugų ir (arba) darbų pirkimai neatlikti, kiekviena iš tinkamų finansuoti išlaidų suma turi būti pagrįsta (pasirenkamas vienas iš būdų):

33.3.1. pateikiami ne mažiau kaip trys skirtingų tiekėjų komerciniai pasiūlymai (su lygiaverčiais (gali skirtis ne daugiau kaip 10 procentų, lyginant su mažiausios kainos pasiūlyme nurodytais parametrais) išlaidų pagrindines technines savybes apibūdinančiais techniniais parametrais), kuriais pagrindžiama visa prašoma paramos suma, o tinkama finansuoti išlaidų suma nustatoma pagal mažiausią kiekvienos investicijos pasiūlytą kainą, neviršijančią vidutinių rinkos kainų. Jei komercinis pasiūlymas pateiktas daugiau nei dėl vienos investicijos, turi būti pasirenkama kiekvienos investicijos mažiausia kaina, neatsižvelgiant į bendrą visų komerciniame pasiūlyme nurodytų investicijų kainą. Bent 1 (vienas) rinkos kainą įrodantis dokumentas (komercinis pasiūlymas arba kompiuterio ekrano nuotrauka) turi būti pateiktas iš prekių ar paslaugų teikėjo, kurio buveinės registracijos vieta yra ne pareiškėjo ir projekto partnerio teritorijoje. Tuo atveju, kai pareiškėjo pateiktuose komerciniuose pasiūlymuose nurodyta prekių, paslaugų ar darbų kaina 10 (dešimt) proc. didesnė nei analogiškos rinkoje egzistuojančios prekių, paslaugų ar darbų kaina, atliekami KPP administravimo taisyklių 69 punkte nurodyti veiksmai;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

33.3.2. vadovaujamosi Ministerijos, Agentūros ar kitų ESIF administruojančių institucijų patvirtintais fiksuotaisiais arba didžiausiais tokių pat prekių ir (arba) paslaugų vienetų į kainiais, taikomais panašaus pobūdžio projektams ir paramos gavėjams (šią informaciją kaupia ir metodinę pagalbą dėl esamų galiojančių įkainių teikia Agentūra);

33.3.3. vadovaujamosi Ministerijos, Agentūros arba nepriklausomų ekspertų atliktuose, viešai ESIF administruojančių institucijų interneto svetainėse skelbiamuose prekių ir (arba) paslaugų kainų rinkos tyrimuose nustatytais į kainiais, kurie taikomi tokioms pat išlaidoms įgyvendinant panašaus pobūdžio projektus ir panašioms paramos gavėjams. Europos Sąjungos struktūriniams fondams (Europos socialiniam fondui, Europos regioninės plėtros fondui, Europos sanglaudos fondui) taikomi rinkos kainų tyrimai (supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai) skelbiami interneto tinklalapio www.esinvesticijos.lt nuorodos „Dokumentai“ skyriaus „Tyrimai“ poskyryje „Supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai“);

33.4. faktiškai patirtos, pagrįstos išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentų originalais arba nustatyta tvarka patvirtintomis kopijomis;

33.5. patirtos (t. y. apmokėtos) įgyvendinant projektą, išskyrus bendrąsias išlaidas. Tačiau šios išlaidos nefinansuojamos, jeigu parama projektui neskiriama arba išlaidos nėra nurodytos tinkamų finansuoti išlaidų kategorijų sąrašė pagal šių Taisyklių 34 punktą, arba jeigu jos patirtos nesilaikant pirkimo procedūrų, nustatytų Viešųjų pirkimų įstatyme;

33.6. bendrosios išlaidos, kurios yra tiesiogiai susijusios su projekto parengimu ir administravimu ir kurios yra patirtos ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki paramos paraiškos pateikimo dienos, tačiau, jei parama projektui neskiriama arba jei pirkimai atlikti nesilaikant pirkimų procedūrų, nustatytų Viešųjų pirkimų įstatyme, nefinansuojamos;

33.7. projekto viešinimo išlaidos, patirtos vadovaujantis Viešinimo taisyklėmis ir nevirsijančios jose nustatytos didžiausios išlaidų, skirtų viešinimo priemonėms, sumos.

33.8. būti patikrinamos projekto įgyvendinimo ir jo kontrolės laikotarpiu (pvz., patikrų vietoje, auditų metu įmanoma įsitikinti, kad tokios išlaidos buvo faktiškai patirtos);

33.9. būti nekeičiamos projekto įgyvendinimo metu, t. y. projekto išlaidos, numatytos paramos paraiškoje ir projekto finansiniame plane, jo įgyvendinimo metu negali būti keičiamos arba papildomos naujomis;

33.10. atitikti taikytinus ES ir nacionalinius standartus. Laikoma, kad įsigytos prekės atitinka ES ir nacionalinius standartus, jeigu jos pažymėtos ženklu „CE“ (ženklas „CE“ – tai įrodymas, kad įsigytas produktas buvo įvertintas ir atitinka ES saugos, sveikatos ir aplinkos apsaugos reikalavimus) arba jomis viešai ir laisvai prekiaujama Lietuvos Respublikoje (įsigijus išrašomi visi pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus privalomi pirkimo–pardavimo faktą patvirtinantys dokumentai, pateikiami atitiktį standartams įrodantys dokumentai ar jų kopijos, jeigu pardavėjas tokius dokumentus privalo turėti);

33.11. būti pagrįstos išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentais. Išlaidų pagrindimo dokumentai – rangovų, paslaugų teikėjų ar prekių tiekėjų pateiktos sąskaitos, priėmimo–perdavimo aktai ar kiti dokumentai, kuriais pagrindžiamos patirtos išlaidos. Išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentai – banko sąskaitos išrašai, išrašai, pateikti iš projekto koordinatoriaus interneto bankininkystės ir pasirašyti pareiškėjo vadovo ar kito jos įgalioto asmens parašu ir antspaudu, jeigu ji antspaudą privalo turėti. Visos išlaidos turi būti apmokamos per banko atsiskaitomąją sąskaitą, kuri yra skirta paramos projektui įgyvendinti lėšoms;

33.12. komandiruočių išlaidos:

33.12.1. negali viršyti įkainių, nustatytų Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 526 „Dėl Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių patvirtinimo“;

33.12.2. kai komandiruotės vieta į vieną pusę yra už mažiau kaip 400 km, tinkamomis finansuoti išlaidomis pripažįstamos kelionės viešuoju antžeminiu ir (arba) viešuoju vandens transportu;

33.12.3. kai komandiruotės vieta į vieną pusę yra daugiau kaip 400 km, tinkamomis finansuoti išlaidomis pripažįstamos lėktuvo ekonomine klase išlaidos arba kelionės viešuoju antžeminiu ir (arba) viešuoju vandens transportu išlaidos. Kelionės lėktuvu tinkamos finansuoti išlaidos negali viršyti Komandiruočių ir kelionių fiksuotųjų įkainių nustatymo techninės paramos projektuose tyrimo ataskaitoje, skelbiamoje www.esinvesticijos.lt, nurodytų fiksuotųjų įkainių dydžio;

33.12.4. kai komandiruotė yra Lietuvos Respublikos teritorijoje, nakvynės išlaidos gali būti pripažįstamos tinkamomis finansuoti išlaidomis, jeigu komandiruotė trunka daugiau negu vieną dieną ir yra ne pareiškėjo teritorijoje. Tinkamos finansuoti nakvynės išlaidos negali viršyti Apgyvendinimo Lietuvoje išlaidų fiksuotųjų įkainių nustatymo tyrimo ataskaitoje, skelbiamoje www.esinvesticijos.lt, nurodytų apgyvendinimo Lietuvoje fiksuotųjų įkainių dydžio.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

34. Tinkamų finansuoti išlaidų kategorijos:

34.1. projekto koordinavimo išlaidos (šios išlaidos negali viršyti 5 proc. visų pagal šias Taisykles tinkamų finansuoti projekto išlaidų):

34.1.1. kelionių ir (arba) transporto nuomos;

34.1.2. nakvynės;

34.1.3. medicininių išlaidų draudimo ir nelaimingų atsitikimų draudimo, apimančio mirties, neįgalumo ir traumų rizikas ir kitų dokumentų (vizų, leidimų išvykti į trečiąją šalį) tvarkymo;

34.1.4. dienpinigių (tik tais atvejais, kai komandiruotė yra ne Lietuvos Respublikos teritorijoje ir kai vyksta VVG darbuotojas);

34.1.5. mokėjimo už kelius (jei ši išlaida nėra įtraukta į transporto nuomą);

34.1.6. automobilio stovėjimo mokamose automobilių stovėjimo vietose išlaidos;

34.1.7. ryšių (pašto ir telekomunikacijų);

34.1.8. vertimo;

34.1.9. susitikimų su projekto partneriais (renginio vietos nuomos, maitinimo).

34.2. Projekto įgyvendinimo:

34.2.1. bendrosios išlaidos (ne daugiau kaip 10 (dešimt) proc. visų pagal šias Taisykles tinkamų finansuoti projekto išlaidų);

34.2.2. naujų prekių įsigijimas (tais atvejais, kai jomis gali naudotis visi projekto partneriai, kurių veikla finansuojama iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų). Motorinės transporto priemonės įsigijimas yra tinkama finansuoti išlaida tik tuo atveju, jeigu projekto pagrindinė idėja – mobilioji prekyba projekto partnerių teritorijose pagaminta produkcija. Motorinių transporto priemonių klasifikavimas pagal kategorijas ir klases nustatytas Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimuose, patvirtintuose Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2008 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 2B-479 „Dėl Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimų patvirtinimo“. Remiamas tik N kategorijos N1 klasės transporto priemonių įsigijimas (išskyrus padidinto važumo transporto priemones (visureigius), kurių kėbulo kodai: BAB, BAK, BAL ir BB.“

34.2.3. darbų ir paslaugų įsigijimas, kai darbų ir paslaugų rezultatais gali naudotis visi projekto partneriai, kurių veikla finansuojama iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų. Taip pat remiama:

34.2.3.1. projekte numatyta veikla vykdyti skirtų gamybinių ir kitų būtinų statinių rekonstravimas ir (arba) kapitalinis remontas bei inžinerinių statinių, nurodytų šių Taisyklių 19.4.3 papunktyje, sukūrimas ir (arba) atnaujinimas. Projekte numatyta veikla vykdyti skirtų gamybinių ir kitų būtinų statinių rekonstravimą ar kapitalinį remontą, taip pat inžinerinių statinių naują statybą atliekant ūkio būdu, finansuojamas tik naujų statybinių medžiagų įsigijimas;

34.2.3.2. leidinių leidyba. Šios išlaidos negali viršyti 5 proc. visų pagal šias Taisykles tinkamų finansuoti projekto išlaidų ir ne daugiau kaip 2000 Eur;

34.2.4. naujo juridinio asmens įregistravimo ir notaro paslaugų išlaidos;

34.3. techninės paramos:

34.3.1. kelionių ir (arba) transporto nuomos;

34.3.2. nakvynės;

34.3.3 medicininių išlaidų draudimo ir nelaimingų atsitikimų draudimo, apimančio mirties, neįgalumo ir traumų rizikas ir kitų dokumentų (vizų, leidimų išvykti į trečiąją šalį) tvarkymo;

34.3.4. dienpinigių (tik tais atvejais, kai komandiruotė yra ne Lietuvos Respublikos teritorijoje ir kai vyksta VVG darbuotojas);

34.3.5. mokėjimo už kelius (jei ši išlaida nėra įtraukta į transporto nuomą);

34.3.6. automobilio stovėjimo mokamose automobilių stovėjimo vietose išlaidos;

34.3.7. ryšių (pašto ir telekomunikacijų);

34.3.8. vertimo;

34.3.9. susitikimų su projekto partneriais (renginio vietos nuomos, maitinimo);

34.4. PVM, kurio pareiškėjas pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą neturi ar negalėtų turėti galimybės įtraukti į PVM atskaitą, yra tinkamas finansuoti iš paramos lėšų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

35. Netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos:

35.1. neatitinkančios šių Taisyklių 34 punkte nurodytų tinkamų finansuoti išlaidų kategorijų;

35.2. išlaidos, nesusijusios su projektu ir remiama veikla ir neįvardytos šių Taisyklių 34 punkte;

35.3. išlaidos ar jų dalis, patirtos perkant prekes, darbus ar paslaugas, nesilaikant pirkimo procedūrų, numatytų teisės aktuose, išskyrus atvejus, kai teisės aktu yra nustatyti įkainiai.

35.4. naujų pastatų statyba (išskyrus atvejus, numatytus šių Taisyklių 19.4.3 papunktyje);

35.5. laikinų statinių statyba;

- 35.6. nekilnojamojo turto įsigijimo išlaidos;
- 35.7. naudotų prekių įsigijimo išlaidos;
- 35.8. išperkamoji nuoma (lizingas);
- 35.9. baudos, nuobaudos ir bylinėjimosi išlaidos;
- 35.10. studijos ir tyrimai;
- 35.11. archeologiniai tyrimai;
- 35.12. popierinių leidinių leidyba (kai jie yra vienintelis projekto rezultatas ir (arba) projekto įgyvendinimo metu nėra pritaikomi ir naudojami praktikoje);
- 35.13. kitų projekto partnerių, t. y. ne kaimo vietovių ir dvisektorių VVG, dalyvaujančių projekte ir projektu nesiekiančių finansavimo iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, patirtos išlaidos (sąskaitos faktūros turi būti išrašytos pareiškėjo ir (arba) paramos gavėjo vardu);

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

- 35.14. paramos paraiškos, projekto aprašo ir jungtinės veiklos sutarties rengimo išlaidos;
- 35.15. stipendijos, dovanos, prizai;
- 35.16. leidinių prenumerata;
- 35.17. išlaidos, nepagrįstos faktine gautų prekių, atliktų darbų ar suteiktų paslaugų verte.

X SKYRIUS

NUOSAVO INDĖLIO TINKAMUMO SĄLYGOS

36. Projekto tinkamos finansuoti išlaidos apmokamos taikant ne didesnę paramos intensyvumą, kaip nurodyta šių Taisyklių 16.1 papunktyje.

37. Prie projekto įgyvendinimo galima prisidėti vienos rūšies tinkamu nuosavu indėliu (pvz., pinigėmis lėšomis) arba keliomis tinkamo nuosavo indėlio rūšimis (pvz., pinigėmis lėšomis ir įnašu natūra – savanoriškais darbais ir (arba) įnašu natūra – nekilnojamojo turto). Netinkamu nuosavu indėliu laikoma: savanoriški darbai, susiję su projekto administravimu ir koordinavimu; įnašas natūra savanoriškais darbais, kurie nėra fizinė veikla; savanoriški darbai, susiję su intelektine veikla, šios veiklos rezultatais.

38. Tinkamu nuosavu indėliu yra laikoma pareiškėjo arba šių Taisyklių 13.1 papunktyje arba 13.2. papunktyje nurodyto projekto partnerio (projektu siekiančių finansavimo iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto):

38.1. nuosavos piniginių lėšos. Kartu su paramos paraiška turi būti pateikti piniginių lėšų patvirtinimo dokumentai, išduoti patikimo subjekto – finansų institucijos (banko, kredito unijos) ir (arba) viešojo juridinio asmens, kurio veikla finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetų (pvz., pateikiamas savivaldybės tarybos sprendimas skirti lėšas projektui įgyvendinti);

38.2. įnašas natūra – savanoriškais darbais. Turi būti įvykdytos šios sąlygos:

38.2.1. aiškiai įvardyti projekto apraše, tiesiogiai susiję su projekto tikslu, būtini jam pasiekti. Agentūra turi įsitikinti, kad projekto apraše deklaruojami būsimi savanoriški darbai nėra faktiškai atlikti, kad numatyta savanoriškų darbų apimtis ir kiekis yra būtinas projekto tikslams pasiekti, atitinka projekte numatytas vykdyti veiklas;

38.2.2. savanoriški darbai (pvz., aplinkos tvarkymas, maisto ruošą, specialiųjų poreikių turinčių asmenų slauga ir kita fizinė veikla) turi būti pamatuojami, patikrinami ir sukuriantys konkretų rezultatą, produktą (pvz., sutvarkyta teritorija). Projekto veikloms vykdyti, atsižvelgiant į jų pobūdį, turi būti pasitelkti kvalifikuoti savanoriai, turintys teisę ir (arba) leidimus projekte numatyta savanoriškai veiklai vykdyti (kai tokiems darbams ir (arba) veikloms atlikti reikalinga kvalifikacija), gebantys kokybiškai atlikti pavestą darbą ir (arba) veiklą;

38.2.3. savanoriški darbai paramos paraiškoje ir projekto apraše turi būti išreiškiami pinigine verte. Jie turi būti pagrįsti, t. y. turi būti pateikta planuojamų savanoriškų darbų sąmata (išvardytos ir apibūdintos konkrečios veiklos ir (arba) darbai, pateikta informacija apie jų vertę paramos paraiškoje bei užpildytos projekto aprašo 14, 17 punktuose pateiktos lentelės);

38.2.4. vieno savanorio viena savanoriško darbo valandinė vertė (Eur) turi būti pagrįsta

vadovaujantis šių Taisyklių 33.3 papunktyje nurodytais būdais. Turi būti pateikta savanoriškų darbų ir mato vieneto sąsaja (pvz., projekto įgyvendinimo vietoje savanoriai atliks valymo darbus po kapitalinio remonto, kuris buvo finansuojamas iš EŽŪFKP, kapitalinio remonto plotas – 100 m²);

38.2.5. kai projektas yra patvirtintas ir jo įgyvendinimo metu atliekami savanoriški darbai:

38.2.5.1. prieš jų atlikimą turi būti informuojama Agentūra el. pašto adresu savanoriskidarbai@nma.lt likus ne mažiau kaip 7 darbo dienoms iki šių darbų vykdymo pradžios. Informaciniame rašte turi būti nurodyta: paramos gavėjo pavadinimas, projekto pavadinimas ir registracijos numeris, planuojama savanoriško darbo vertė (Eur), savanoriško darbo atlikimo vieta (tikslus adresas), data ir pradžia valanda, savanoriško darbo pobūdis ir planuojamas rezultatas, preliminarai savanoriško darbo trukmė ir preliminarus savanoriausiančių asmenų skaičius. Jeigu planuojami savanoriški darbai yra atšaukiami (pvz., dėl netinkamų oro sąlygų), tą pačią dieną, kai yra sužinoma apie tokių darbų atšaukimą, turi būti informuojama Agentūra el. pašto adresu savanoriskidarbai@nma.lt;

38.2.5.2. savanoriški darbai (jų pobūdis) turi atitikti projekto apraše nurodytus planuojamus savanoriškus darbus, numatytas veiklas;

38.2.5.3. savanoriškų darbų vykdymo faktas turi būti dokumentuojamas, t. y. informacija apie atliktą savanorišką darbą turi būti fiksuojami Savanoriško darbo laiko apskaitos lentelėje (šių Taisyklių 5 priedas). Kartu su šia lentele turi būti pateikiami savanorių kvalifikacijos patvirtinimo dokumentai (pvz., išsilavinimą patvirtinantys pažymėjimai, CV ir kt. dokumentai) taikoma, kai savanoriškiems darbams atlikti turi būti pasitelkti kvalifikuoti savanoriai);

38.2.5.4. savanoriškų darbų atlikimo dieną Agentūra gali atlikti patikrą vietoje;

38.2.5.5. patvirtinta savanoriško darbo apskaitos lentelė ir kiti dokumentai yra sudėtinė mokėjimo prašymo dalis, pagrindžianti savanoriško darbo tinkamumą;

38.2.5.6. Agentūra, vertindama įnašo natūra savanorišku darbu tinkamumą ir vertę, kuri gali būti pripažįstama tinkamomis finansuoti išlaidomis, nustato jo faktinę vertę. Faktinė savanoriško darbo vertė nustatoma vidutinį Lietuvos valandinį bruto darbo užmokestį (taikomas valandinis bruto darbo užmokestis negali būti didesnis už Lietuvos statistikos departamento skelbiamus duomenis) padauginus iš savanoriškų darbų valandų skaičiaus ir gautą skaičių padauginus iš bendro savanoriavusiųjų asmenų skaičiaus (vadovaujamas Savanoriško darbo laiko apskaitos lentele);

38.3. įnašas natūra – nekilnojamuoju turtu. Turi būti įvykdytos šios sąlygos:

38.3.1. nekilnojamas turtas turi būti išreiškiamas pinigine verte ir nurodytas paramos paraiškoje ir projekto apraše. Nekilnojamojo turto vertė turi būti nustatyta pagal VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registro duomenis arba nepriklausomo eksperto, turinčio teisę atlikti ir atlikusio nekilnojamojo turto vertinimą, išvadą (nekilnojamojo turto vertės nustatymo duomenys, atlikti nepriklausomo eksperto, turi būti ne senesni kaip vienerių metų, skaičiuojant nuo paramos paraiškos pateikimo dienos). Jeigu nekilnojamojo turto vertė rinkoje viršija privalomą nuosavo indėlio dalį, kaip tinkamas nuosavas indėlis įskaitoma tik ta nekilnojamojo turto vertės dalis, kuri yra lygi privalomai indėlio dydžio daliai, tačiau unikalus nekilnojamas turtas tinkamu nuosavu indėliu gali būti pripažįstamas tik viename projekte per visą VPS įgyvendinimo laikotarpį;

38.3.2. unikalus nekilnojamas turtas, kuris visas ar jo dalis jau buvo pripažintas tinkamu nuosavu indėliu įgyvendinant projektą, finansuotą 2007–2013 metų ir 2014–2020 metų finansavimo laikotarpiais iš EŽŪFKP arba EJŖŽF, yra laikomas netinkamu įnašu natūra;

38.3.3. įgyvendinus projektą pasikeičia nekilnojamojo turto paskirtis. Toks būdas – nekilnojamojo turto paskirties pasikeitimas yra tinkamas, kai nekilnojamas turtas, į kurį projekte numatytos investicijos, yra negyvenamasis pastatas ir nuosavybės teise priklauso valstybei ir (arba) savivaldybėms. Įgyvendinus projektą turi pasikeisti negyvenamojo pastato paskirtis negyvenamųjų pastatų klasifikacijos pogrupių lygmeniu. Negyvenamųjų pastatų skirstymas pagal paskirtį nustatytas Statybos techniniame reglamente STR.1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“. Kartu su paramos paraiška turi būti pateikiamas VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registro išrašas, kuriame nurodyta pradinė nekilnojamojo turto paskirtis. Nekilnojamojo turto paskirties pakeitimą įrodantis faktas turi būti įregistruotas VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registre ir šio registro išrašas turi būti pateiktas ne vėliau kaip su galutiniu mokėjimo prašymu.

Skyriaus pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

XI SKYRIUS PROJEKTŲ ATRANKOS KRITERIJAI

39. Projektų atranka atliekama KPP administravimo taisyklių nustatyta tvarka. Šiame skyriuje nurodyti atrankos kriterijai taikomi teritorinio, tarptautinio bendradarbiavimo projektams ir techninei paramai gauti.

40. Atrankos kriterijai:

Eil. Nr.	Projektų atrankos kriterijai	Didžiausias balas	Balai pagal atskiras kriterijaus reikšmes
1.	Projekto įgyvendinime dalyvaujančių projekto partnerių (VVG) skaičius:		
1.1.	5 ir daugiau partnerių;	30	30
1.2.	4 partneriai;		20
1.3.	3 partneriai.		10
2.	Projekte dalyvaujančių partnerių įvairovė:		
2.1.	kaimo vietovių VVG, miesto VVG ir dvisektorė VVG;	20	20
2.2.	kaimo vietovių VVG, miesto VVG ir žuvininkystės VVG;		10
2.3.	dvių skirtingų rūšių VVG:		-
2.3.1.	kaimo vietovių VVG ir dvisektorė VVG;		5
2.3.2.	kaimo vietovių VVG ir miesto VVG;		5
2.3.3.	kaimo vietovių VVG ir žuvininkystės VVG		5
3.	Projekto pagrindinis tikslas – siekti šio ES kaimo plėtros prioriteto tikslinės srities įgyvendinimo:		
3.1.	6 prioriteto „Skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse“ A veiklos sritį „Veiklos įvairinimas, mažų įmonių kūrimas ir plėtojimas, taip pat darbo vietų kūrimo lengvinimas“	30	30
3.2.	3 prioriteto „Skatinti maisto tiekimo grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje“ A veiklos sritį „Pirminės produkcijos gamintojų konkurencingumo didinimas geriau juos integruojant į žemės ūkio maisto produktų grandinę taikant kokybės schemas, kuriant žemės ūkio produktų pridėtinę vertę, propaguojant vietos rinkas ir pasitelkiant trumpas tiekimo grandines, gamintojų grupes ir organizacijas, taip pat tarpšakines organizacijas“;		30
3.3.	6 prioriteto „Skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse“ B veiklos sritį „Vietos plėtros kaimo vietovėse skatinimas“;		20
3.4.	5 prioriteto „Skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose“ C veiklos sritį „Atsinaujinančiųjų energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų, liekanų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimo ir naudojimo palengvinimas bioekonomikos tikslais“;		20
3.5.	4 prioriteto „Atkurti, išsaugoti ir pagerinti su žemės ūkiu ir miškininkyste susijusias ekosistemas“ A veiklos sritį „Biologinės įvairovės atkūrimas, išsaugojimas ir didinimas, be kita ko, „Natura 2000“ teritorijose ir teritorijose, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių, gamtiniu požiūriu didelės vertės ūkininkavimui skirtose teritorijose, taip pat		10

	<i>Europos kraštovaizdžių būklei“.</i>		
4.	Projekto tikslinė grupė:		
4.1.	socialiai pažeidžiamos visuomenės grupės (senyvo amžiaus žmonės, negalią turintys asmenys, skurdą ir skurdo riziką patiriančios šeimos, daugiavaikės šeimos, bedarbiai, kt.)	20	20
4.2.	jauni žmonės (asmenys iki 40 metų)		10
Balų suma:		100	–

41. Privalomasis mažiausias projektų atrankos balų skaičius – 40 privalomųjų balų. Jeigu projektų atrankos vertinimo metu nustatoma, kad projektas nesurinko privalomojo mažiausio 40 balų skaičiaus, paramos paraiška atmetama.

42. Paramos paraiškų atrankos pirmumo eilės sudarymas atliekamas KPP administravimo taisyklių nustatyta tvarka. Jei atlikus papildomą paramos paraiškų atrankos pirmumo vertinimą tinkamose finansuoti paramos paraiškose prašoma paramos suma viršija žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintą skirti pagal priemonės veiklos sritį paramos sumą, atliekami KPP administravimo taisyklėse nurodyti veiksmai.

XII SKYRIUS PARAMOS PARAIŠKŲ TEIKIMO TVARKA

43. Paramos paraiškos forma bendradarbiavimo projektui įgyvendinti pateikiama šių Taisyklių 3 priede. Paramos paraiškos forma gauti techninę paramą tarptautinio bendradarbiavimo projektui inicijuoti pateikiama šių Taisyklių 4 priede. Jos taip pat skelbiamos Ministerijos ir Agentūros interneto svetainėse adresais: www.zum.lrv.lt ir www.nma.lt.

44. Kvietimą teikti paramos paraiškas skelbia Agentūra pagal Ministerijos patvirtintą paramos paraiškų teikimo grafiką ir vadovaudamasi KPP administravimo taisyklių nuostatomis.

45. Paramos paraiška ir dokumentai turi būti pildomi lietuvių kalba. Kita kalba užpildytos paramos paraiškos ir jų priedai nepriimami. Tarptautinio bendradarbiavimo projektų atveju, jei kartu su paramos paraiška pridedami dokumentai yra ne lietuvių kalba, turi būti pateiktas jų vertimas į lietuvių kalbą. Už dokumento originalo atitiktį su vertimu atsakingas pareiškėjas.

46. Paramos paraiška teikiama spausdintine (popieriuje pateikta) forma pareiškėjo asmeniškai ar per įgaliotą asmenį, taip pat registruotu paštu. Registruotu paštu pateikta paramos paraiška ir (arba) papildomi dokumentai turi būti išsiųsti ne vėliau kaip paskutinę paramos paraiškų priėmimo tvarkaraštyje nurodytą dieną. Dokumentai (jų originalai arba nuorašai, patvirtinti teisės aktų nustatyta tvarka), kurie turi būti pateikti su užpildyta paramos paraiška yra išvardyti paramos paraiškose.

47. Paramos paraiškų pateikimo tvarka, pildymas, registravimas ir vertinimas atliekamas KPP administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

48. Paramos paraiškos pradedamos vertinti pasibaigus paramos paraiškų priėmimo terminui. Užregistravus paramos paraišką, pirmiausia atliekamas administracinės atitikties tikrinimas. Administracinės atitikties tikrinimas ir paramos paraiškos vertinimas atliekamas KPP administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

49. Paramos paraiškos tinkamumo skirti paramą vertinimo metu nustatoma, ar projektas tinkamas gauti paramą iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų, numatytų Lietuvos Respublikos valstybės biudžete, ir galima paramos suma, suapvalinta iki sveikųjų skaičių.

XIII SKYRIUS PARAMOS PARAIŠKŲ VERTINIMAS, TVIRTINIMAS IR PARAMOS SUTARČIŲ SUDARYMAS

50. Paramos paraiškos vertinamos ir jų vertinimo procesas organizuojamas vadovaujantis KPP administravimo taisyklių ir Agentūros nustatyta tvarka.

51. Sprendimas dėl paramos skyrimo projektui įgyvendinti turi būti priimtas ne vėliau kaip per 4 mėnesius paramos paraiškos priėmimo dienos (įskaitant paklausimus pareiškėjui). Techninės paramos atveju, vertinimas turi būti baigtas per 1 mėnesį nuo paramos paraiškų priėmimo termino pabaigos (įskaitant paklausimus pareiškėjui), o sprendimas dėl paramos skyrimo – per 10 darbo dienų nuo vertinimo termino pabaigos.

52. Agentūra, įvertinusi paramos paraiškas, parengia nustatytos formos paramos paraiškų vertinimo rezultatų suvestinę ir nustatytos formos atskirų paramos paraiškų vertinimo ataskaitas:

52.1. paramos paraiškų, kuriomis siekiama įgyvendinti teritorinio bendradarbiavimo projektus ir kurių prašomos paramos sumos vertė neviršija 15 000 Eur, taip pat paramos paraiškų, kuriomis siekiama techninės paramos tarptautinio bendradarbiavimo projektams, vertinimo rezultatų suvestinę ir vertinimo ataskaitas teikiamos svarstyti Agentūros sudarytam projektų atrankos komitetui (toliau – Agentūros PAK). Į Agentūros PAK turi būti įtrauktas bent vienas Ministerijos atstovas, taip pat socialiniai ir instituciniai partneriai:

52.1.1. Agentūros PAK svarsto, kuriuos projektus finansuoti, ir priima rekomendacinio pobūdžio sprendimą dėl finansuotinių ir nefinansuotinių projektų;

52.1.2. sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskystimo priima Agentūra. Apie priimtą sprendimą Agentūra informuoja Ministeriją per 5 darbo dienas nuo jo priėmimo dienos, taip pat pareiškėjus KPP administravimo taisyklių nustatyta tvarka;

52.2. paramos paraiškų, kuriomis siekiama įgyvendinti tarptautinio bendradarbiavimo ir teritorinio bendradarbiavimo projektus, kurių prašomos paramos sumos vertė viršija 15 000 Eur, vertinimo rezultatų suvestinę ir vertinimo ataskaitas teikiamos svarstyti Ministerijoje sudarytam projektų atrankos komitetui (toliau – Ministerijos PAK). Šiame punkte nurodytus dokumentus Agentūra turi pateikti Ministerijai ne vėliau kaip likus 15 darbo dienų iki sprendimo dėl paramos skyrimo termino pabaigos (kaip nurodyta šių Taisyklių 51 punkte). Gavus dokumentus:

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

52.2.1. Ministerijos PAK svarsto, kuriuos projektus finansuoti, ir priima rekomendacinio pobūdžio sprendimą dėl finansuotinių ir nefinansuotinių projektų;

52.2.2. sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskystimo priima Ministerija. Apie priimtą sprendimą Ministerija informuoja Agentūrą per 5 darbo dienas nuo jo priėmimo dienos, o pareiškėjus Agentūra – KPP administravimo taisyklių nustatyta tvarka;

52.2.3. Ministerijos sprendimai dėl tarptautinio bendradarbiavimo projektų per 3 darbo dienas nuo jų priėmimo turi būti paskelbti EK SFC2014 sistemoje (sistemos adresas: <http://ec.europa.eu/sfc/en/index-page>). Informacija apie priimtus sprendimus teikiama pagal EK nustatytą Keitimosi informacija formą (šių Taisyklių 6 priedas).

53. Paramos sutartys tarp pareiškėjo ir Agentūros sudaromos tuomet, kai visų projekto partnerių, institucijos, atsakingos už bendradarbiavimo projektų atranką (taikoma, kai projektų atranka vykdoma per atsakingas institucijas, t. y. kai sprendimą dėl projekto patvirtinimo priima ne pati VVG. Jei sprendimą priima VVG, pateikiamas VVG valdymo organo sprendimas (pvz., protokolo išrašas), pritaria bendradarbiavimo projekto įgyvendinimui. Jei pareiškėjas iš projekto partnerių gauna informacijos, jog projekto partnerių institucijos, atsakingos už projektų atranką pritarė projekto įgyvendinimui (gali pateikti raštą, pažymą, išrašą iš protokolo, sprendimo kopiją ir pan.) ir šis sprendimas nėra pavišintas EK SFC2014 sistemoje, jis turi apie tai turi informuoti Agentūrą ir Ministeriją.

54. Paramos sutarties sudarymą inicijuoja Agentūra. Prašomos paramos suma konkrečiam bendradarbiavimo projektui įgyvendinti paramos sutarties sudarymo metu negali būti keičiama. Paramos sutartys sudaromos vadovaujantis KPP administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

55. Pareiškėjas, pasirašęs paramos sutartį, šios sutarties įsigaliojimo dieną tampa paramos gavėju.

56. Techninės paramos atveju, priėmus sprendimą skirti paramą, pareiškėjas tampa paramos gavėju. Paramos sutartis nesudaroma.

XIV SKYRIUS

MOKĖJIMO PRAŠYMO TEIKIMO, ADMINISTRAVIMO IR PARAMOS MOKĖJIMO TVARKA

57. Mokėjimo prašymai teikiami ir vertinami KPP administravimo taisyklėse nustatyta tvarka, jų teikimo būdas – per ŽŪMIS.

58. Mokėjimo prašymų skaičius ir jų pateikimo terminai nustatomi paramos sutartyje arba sprendime skirti paramą (techninės paramos atvejus). Jeigu paramos gavėjas dėl pateisinamų priežasčių nori pratęsti mokėjimo prašymo pateikimo terminą ar pakeisti paramos objektų paskirstymą tarp paramos dalių, jis iki paramos sutartyje nustatyto atitinkamo mokėjimo prašymo pateikimo termino pabaigos Agentūrai turi pateikti argumentuotą prašymą dėl termino mokėjimo prašymui pateikti pratęsimo arba dėl paramos objektų paskirstymo tarp paramos dalių (sutarties keitimo). Agentūrai priėmus sprendimą atidėti mokėjimo prašymo teikimo terminą, KPP administravimo taisyklėse nustatyta tvarka keičiama paramos sutartis.

59. Mokėjimo prašymą pateikus pavėluotai, jis užregistruojamas, tačiau pareiškėjas raštu turi Agentūrai paaiškinti priežastis ir pateikti dokumentus, kuriuose pagrindžiamos vėlavimo priežastys.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

60. Paramos gavėjų atsiskaitymai su tiekėjais turi vykti tik per finansines institucijas.

61. Paramos lėšos bendradarbiavimo projektams, techninė parama išmokama šiais būdais:

61.1. išlaidų kompensavimo. Išlaidų kompensavimas – paramos lėšų išmokėjimo būdas, kai paramos gavėjas pradeda įgyvendinti bendradarbiavimo projektą iš nuosavų arba skolintų lėšų ir paramos sutartyje nurodytais terminais teikia mokėjimo prašymą patirtoms išlaidoms ir apmokėtoms išlaidoms finansuoti;

61.2. išlaidų kompensavimo su avanso mokėjimu, kai avansas nėra EK tinkamos deklaruoti išlaidos (toliau – išlaidų kompensavimas su avansu):

61.2.1. išlaidų kompensavimas su avansu – paramos lėšų išmokėjimo būdas, kai paramos gavėjui po paramos sutarties sudarymo ir avanso mokėjimo prašymo pateikimo išmokamas avansas iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto;

61.2.2. didžiausias galimas avanso dydis – iki 30 proc. nuo skirtos paramos sumos bendradarbiavimo projektui įgyvendinti arba nuo techninei paramai skirtos paramos sumos;

61.2.3. pirmasis mokėjimo prašymas turi būti pateiktas Agentūrai ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo avanso gavimo dienos;

61.2.4. apmokėdama paramos gavėjo patirtas išlaidas pagal išlaidų kompensavimo su avansu būdą, Agentūra vadovaujasi KPP administravimo taisyklėse nustatyta tvarka;

61.3. sąskaitų apmokėjimo būdas – paramos lėšų išmokėjimo būdas, kai paramos lėšos išmokamos paramos gavėjui pagal mokėjimo prašyme deklaruotas patirtas, bet dar neapmokėtas išlaidas. Sąskaitų apmokėjimo būdo taikymo procesas:

61.3.1. paramos gavėjas įgyvendina visą arba dalį bendradarbiavimo projekto, patiria išlaidas, apmoka nuosavo piniginio indėlio dalį arba deklaruoja ir įrodo nuosavo indėlio dalį įnašu natūra ir iki likusios patirtų išlaidų sumos apmokėjimo prekių tiekėjams ir paslaugų teikėjams jas deklaruoja mokėjimo prašyme. Taikant sąskaitų apmokėjimo būdą kartu su mokėjimo prašymu išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentai neteikiami, išskyrus nuosavo piniginio indėlio apmokėjimo įrodymo dokumentus ir (arba) nuosavo indėlio – įnašo natūra deklaravimo ir įrodymo dokumentus;

61.3.2. po paramos gavėjo mokėjimo prašymo vertinimo, tinkamos finansuoti išlaidos apmokamos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų – pervedamos į paramos gavėjo atsiskaitomąją banko sąskaitą;

61.3.3. paramos gavėjas per 5 (penkias) darbo dienas nuo lėšų gavimo privalo visiškai atsiskaityti su prekių tiekėjais ir paslaugų teikėjais už prekes ir paslaugas, kurių išlaidos buvo deklaruotos mokėjimo prašyme, pripažintos tinkamomis ir išmokėtos paramos gavėjai, taip pat informuoti Agentūrą apie atsiskaitymo faktą bei pateikti jai išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentus. Jeigu paramos gavėjas neinformuoja Agentūros apie atsiskaitymo faktą, Agentūra neapmoka kito mokėjimo prašymo tol, kol Agentūrai nepateikiami dokumentai, įrodantys ankstesniajame mokėjimo prašyme nurodytų tinkamų finansuoti išlaidų apmokėjimą arba Agentūra pradeda galimo pažeidimo tyrimą ir jam pasitvirtinus taiko sankcijas. Jeigu buvo pateiktas galutinis mokėjimo prašymas ir paramos gavėjas per nustatytą 5 (penkių) darbo dienų terminą neinformavo

Agentūros apie atsiskaitymo faktą ir (arba) nepridėjo dokumentų, įrodančių mokėjimo prašyme nurodytų tinkamų finansuoti išlaidų apmokėjimą, Agentūra pradeda galimo pažeidimo tyrimą ir jam pasitvirtinus taiko sankcijas;

61.3.4. šios išlaidos gali būti deklaruojamos EK po to, kai nustatomas ne tik tinkamų finansuoti išlaidų patyrimo, bet ir jų apmokėjimo faktas.

62. Kartu su mokėjimo prašymu turi būti pateikti išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentų bei kitų reikiamų dokumentų originalai arba kopijos. Jei išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentai yra ne lietuvių kalba, turi būti pateiktas jų vertimas į lietuvių kalbą. Už dokumento originalo atitiktį su vertimu atsakinga paramos gavėja. Jei kartu su mokėjimo prašymu deklaruojami atlikti savanoriški darbai, kartu su mokėjimo prašymu turi būti pateikta užpildyta Savanoriško darbo laiko apskaitos lentelė ir kiti šių darbų atlikimą bei jų apimtį pagrindžiantys dokumentai.

63. Paramos gavėjas gali pateikti iki keturių mokėjimo prašymų (įskaitant ir galutinį mokėjimo prašymą), techninės paramos atveju – iki dviejų mokėjimo prašymų (neįskaitant avanso).

64. Baigęs įgyvendinti projektą, paramos gavėjas pateikia Agentūrai galutinį mokėjimo prašymą, kuriame deklaruoja visas per laikotarpį nuo paskutinio mokėjimo prašymo patirtas ir apmokėtas tinkamas finansuoti išlaidas, bei galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą.

65. Paramos lėšos išmokamos KPP administravimo taisyklėse nustatyta tvarka ir terminais.

XV SKYRIUS SANKCIJOS

66. Netinkamai įgyvendinančiam (įgyvendinusiam) projektą paramos gavėjui gali būti taikomos ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytos sankcijos: paramos sumažinimas, paramos teikimo sustabdymas ir (arba) nutraukimas, sutarties nutraukimas ir (arba) reikalavimas grąžinti visą ar dalį sumokėtos paramos sumos; apribojimas teikti paramos paraišką; kitos poveikio priemonės dėl su gauta arba prašoma parama susijusių įsipareigojimų nevykdymo ir (arba) nustatytų reikalavimų nesilaikymo.

67. *Neteko galios nuo 2017-10-28*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

68. Detali sankcijų apskaičiavimo ir taikymo tvarka nustatyta Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės taikymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-929 „Dėl Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės taikymo metodikos patvirtinimo

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

69. Detali sankcijų tvarka už pažeidimus, susijusius su pirkimų vykdymu, nustatyta Sankcijų pareiškėjams, paramos gavėjams, pažeidusiems pirkimų vykdymo tvarką, taikymo metodikoje, patvirtintoje Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2013 m. sausio 23 d. įsakymu Nr. BR1-83 „Dėl Sankcijų paramos gavėjams, pažeidusiems pirkimų vykdymo tvarką, taikymo metodikos patvirtinimo.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

XVI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

70. Projektų įgyvendinimo priežiūra ir tikrinimas, pareiškėjų arba paramos gavėjų skundų nagrinėjimo tvarka, projektinių dokumentų saugojimo reikalavimai ir kiti šiose Taisyklėse

nenurodyta informacija pateikta KPP administravimo taisyklėse.

71. Patikros vietoje atliekamos KPP administravimo taisyklėse ir VPS administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

72. Pareiškėjui ir (arba) projekto partneriui, siekiančiam įgyvendinti kokybiškus bendradarbiavimo projektus, rekomenduojama naudotis LKT, EKPT teikiama pagalba, partnerių paieškos įrankiais, dalyvauti šiam tikslui organizuojamuose renginiuose.

73. Pasikeitus šiose Taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos šių teisės aktų nuostatos.

74. Pasikeitus šioms Taisyklėms, nauji reikalavimai taikomi vienodai visiems pareiškėjams ir projekto partneriams, išskyrus atvejus, kai pakeitimo įsakyme numatyta kitaip.

Priedų pakeitimai:

3 priedo pakeitimas pagal 3D-682

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

4 priedo pakeitimas pagal 3D-682

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-682](#), 2017-10-27, paskelbta TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16993

Dėl žemės ūkio ministro 2017 m. kovo 23 d. įsakymo Nr. 3D-196 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „LEADER“ veiklos srities „VVG bendradarbiavimo projektų rengimas ir įgyvendinimas“ įgyvendinimo 2017 metais taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo